

BOROMEO

Šéfredaktor:

Peter Fogaš

Zástupca šéfredaktora:

Vladimír Štefanič

Redakčná rada:

Pavol Hrabovecký

Peter Jano

Ľubomír Miškovič

Grafická úprava:

Peter Jano

Jozef Barlaš

Vydáva:

Kňazský seminár
sv. Karola Boromejského

Adresa:

Hlavná 91
042 03 Košice
(boromeo@ktfke.sk)

Vychádza
dvakrát do roka

Tlač:

Vydavateľstvo
Michala Vaška
Nám. Kráľovnej Pokoja 2
080 01 Prešov

Predná obálka:

Józef Augustyn

Zadná obálka:

Kresba anjela od
neznámeho malého
umelca
z Detského domova
v Košickej Novej Vsi

Neprešlo jazykovou
úpravou

V tomto čísle nájdete

Pohľadnica k Vianociam (P. Fogaš)	3
Výňatok zo seminárneho denníka 2004/05 (Ľ. Miškovič)	4 - 5
Rok osláv v Košickej arcidiecéze (Ľ. Miškovič)	6 - 8
Odjakživa (V. Štefanič)	9
Prišielci... (P. Hrabovecký)	10 - 14
Kiežby sme denne prijímali Ježiša (P. Fogaš)	15 - 17
...navrátilci	18 - 22
Bohoslovci plus spolužiačky (P. Hrabovecký)	23 - 25
Kristus je stále s nami - budme s ním aj my (Mons. S. Stolárik)	26 - 27
Nostalgia po Akademe (J. Kulan)	28 - 30
Zo života „rumunských“ Slovákov (A. Mercsak)	30 - 31
Namiesto zimnej rozprávky (B. Polča)	32
Ďakujem, pán Mauriac (V. Štefanič)	33
Tej noci (V. Štefanič)	34 - 35
Józef Augustyn a jeho knihy na našom trhu (P. Hrabovecký)	36 - 37
Film: Evanjelium podľa Jána (L. Nemčík)	38 - 40
„Najlepší“ film o Ježišovi (P. Fogaš)	40 - 41
Božie povolanie v šľapajach proroka Jonáša (s. Františka OSF)	42 - 44
i libor i samo to potom asi robili	45
Výroky „cirkevných“ otcov	46

Pohľadnica k Vianociam

Pohľadnica k Vianociam

Popíjal som horúci čaj v prítmí útulnej kaviarni, keď ma zrazu spoza chrbta oslovil jemný hlások. „Nekúpite pohľadnice?“ Otočil som sa a hľa - malé, asi desaťročné chlapča, zababušené šalom, čiapkou a hrubou vetrovkou, držiace v rukách akoby balíček kariet. „Vianočné pohľadnice, nech sa páči,“ a už som ich mal na stole. „Po koľko?“ „Desať korún.“ „Odkiaľ ich máš?“ Udivene som čumel raz na chlapca, raz na tie sladké kresbičky zasnežených krajínok, ozdobených stromčekov a vysmiatech snehuliakov, aké nájdete v hociktorom

novinovom stánku. „Z novinového stánku,“ bez zábran mi to potvrdil. „Hm?“ „Kúpil som ich po štyri päťdesiat a predávam po desať.“ Ten odvážlivec ma svojou úprimnosťou prinútil načiahnuť sa po peňaženke. „Vianočné pohľadnice, vyberte si, aj koníkov mám...“, pokračoval nádejný obchodník a omotával si ma okolo prsta. „Koníkov?“ Podal mi fotografiu stáda cválajúcich tátošov, ktorá medzi ostatné vôbec nepatrila. „Koníkov si zoberiem,“ zaplatil som dvadsiatkou, „a ešte tohto snehuliaka.“ Poprial som mu úspešné podnikanie a pohľadnice som zahodil do aktovky.

Výňatok zo seminárneho denníka 2004/05

Vytiahol som ich na druhý deň, krátiac si čas, kým mi vychladne ranný životabudič. Chytil som koníkov do ruky a nespúšťal z nich oči. Prečo bežia? Naháňa ich niekto alebo si vychutnávajú svoj cval? Pripravujú sa na preteky alebo ozlomkrky utekajú pred bičom? Čaká ich útulná stajňa s vedrom čistej vody alebo zablatená ohrada bez ostrovčeka trávy, kde by si mohli pohodlne poležať? Otázky mi bičovali myseľ a odpovede sa rôznili od tých najpríjemnejších po najkrutejšie. A preniesli sa aj na chlapca. Prečo predával tie pohľadnice? Chce kúpiť svojej mladšej sestre darček pod stromček alebo zháňa peniaze na cigarety? Pochádza z chudobnej rodiny a potrebuje korunky na desiatu do školy alebo si šporí na najnovšiu počítačovú hru, ktorú už všetci majú, len on nie? Naozaj si tie pohľadnice kúpil? Čo ak ich ukradol? Pomohol som mu vlastne alebo poškodil?

Otázky rástli, odpovedí ubúdalo a uvedomil som si jedno: Je len jedna skutočnosť a aké množstvo významov jej môžeme prisúdiť, ak ju nepoznáme celú. A celú ju nepoznáme nikdy. Žiadame o pomoc kňaza a keď nás neuspokojí, zveríme sa psychológovi. Hovoríme „áno“ a ohovárame tých, čo vravia „nie“. Oslavujeme s oslávencami a po oslavách na nich zabudneme. Donekonečna sa krmíme filmovými megahitmi, ktoré nás nenasýtia ako dobrá kniha. Myslíme si, že utekáme k Bohu, no pravdou je opak a naša rebélia ho núti siahnuť až na dno, aby nás dohonil. Dôkazom je *jeho príchod do betlehemskej maštale v krehkej hostii, aby sme pochopili, že jediným významom je on*.

Východisko? Vždycky sa ponúka, ale musí ho objaviť každý sám. Ja som si chlapcovu pohľadnicu s koníkmi oprel o lampu na stole, aby bol každý môj pohľad na ňu modlitbou za neho.

Peter Fogaš

18. 9. 2004 - „Milé deti, zas a znova, je tu príbeh z Káčerova...“ tak na takéto prázdninové radovánky detského typu môžeme zabudnúť. Začína sa písať ďalšia kapitola knihy Seminár s názvom 2004/2005. Prváci so svojimi duktormi píšú predhovor už niekoľko dní, aby neboli nepripravení, keď sa dej začne odvíjať naplno.

20. 9. 2004 - Začíname študovať. Aby sme na to neboli celkom sami - to by sme len ťažko zvládali - začíname my bohoslovci spolu s otcom arcibiskupom svätou omšou s prosbou o pomoc Ducha Svätého.

26. 9 - 16. 10. 2004 - Tieto stránky sa nám „píšu“ najťažšie, no to, čo je najťažšie je zároveň najkrajšie. Hovorím o našich seminárnych brigádach a potravinovej pomoci od vás - dobrodincov z našej arcidiecézy. Pre nás sú to ťažšie dni po fyzickej stránke (ale nie je to až také strašné), no zároveň nás naplňajú veľkou radosťou a vďakou, že na nás nezabúdate a delíte sa s nami o svoju úrodu. Pán Boh zaplať.

2. 10. 2004 - *Veni Sancte Spiritus* spievame tentoraz už všetci, bohoslovci i laici, aby nás Boží Duch sprevádzal na ceste štúdií počas celého akademického roka. V príhovore svätej omše otec arcibiskup Alojz Tkáč pripomína novú vážnu skutočnosť, ktorá sa nás seminaristov veľmi dotýka. Pod jednou strechou tu sú seminár a teologická fakulta plná študentov (teda hlavne študentiek) v mnohých nových odboroch. Preto aj z jeho úst zaznieva apel na uvedomenie si sakrálnosti týchto priestorov, aby ticho a pokoj, tak nevyhnutné pre našu kňazskú formáciu, neboli iba nostalgickou spomienkou, ale skutočnosťou.

Po slávnostnej svätej omši sa konalo zhromaždenie akademickej obce, ktorému dominovali dva body – promócia diaľkových študentov a slávnostné prečítanie dekrétu Kongregácie pre katolícku výchovu, ktorým sa schvaľujú štatúty našej teologickej fakulty.

22. - 24. 10. 2004 - Ťažisko deja sa na niekoľko dní presunulo za hranice Slovenska. *Schola Cantorum Cassoviensis* spolu so štvrtákmi a piatakmi sa zúčastnili spoločného stretnutia bohoslovcov zo všetkých seminárov Slovenska, Čiech a Moravy na moravskom Velehrade.

25. 10. 2004 - Mohlo by sa zdať, že do deja vstúpili nové postavy. Ale keď sa im lepšie prizriete, zistíte, že sú to „iba“ naši bratia štvrtáci, no majú na sebe nové (a čerstvo otcom biskupom Stolárikom požehnané) reverendy.

Zmenili svoj vonkajší habitus, aby tak vyjadrili, že sa mení aj ich „vnútorný habitus“.

29. 10. - 2. 11. 2004 - Dali sme si trochu pauzu od spoločného „písania“ a rozišli sme sa do svojich farností osláviť sviatok Všetkých svätých. „Dušičkový“ čas je vždy časom, aby sme si lepšie uvedomili, že tu na zemi nebudeme neustále. Len jeden deň v živote človeka je istý - ten posledný.

9. - 14. 10. 2004 - Tieto riadky sa nám písali zvlášť. Možno preto, že sme ich písali v tichu a každý z nás písal za seba a pre seba. Prežívali sme totiž duchovné cvičenia, ktoré viedol na slovo vzatý odborník v tejto oblasti, poľský páter jezuita Józef Augustyn. O to, aby sme z jeho prednášok čosi rozumeli a niečo z toho mali, sa starala skúsená prekladateľka (aspoň na nás tak pôsobila) sestra Daniela. Exerzitátor nás povzbudzoval hlavne k modlitbe, lebo bez tej kresťan, a obzvlášť v kňazskej službe, nemôže obstať. Musíme bojovať v každej chvíli s nechuťou i lenivosťou, ktorá na každého z času na čas dolahne. Musíme bojovať ako Jakub s anjelom a nevzdať sa, kým nás Pán nepožehná. Cvičenia sme ukončili v nedeľu svätou omšou a slávnostným *Te Deum*. A potom nastal večer a nastalo ráno, deň všedný. Ale môže byť deň prežitý s Bohom vôbec všedným?

22. 12. 2004 - Tu sa konší ďalšie rozprávanie z knihy Seminár, ktoré som zapísal ja...

Lubo Miškovič
Foto: Tomáš Kormaník

[Z domova]

Rok osláv v Košickej arcidiecéze v Košickej arcidiecéze

„Život je nuda, každý deň to isté,“ hovoria niektorí ľudia, väčšinou tí z kategórie pesimistov. Tí optimistickejší tvrdia pravý opak: „Život je skvelý, vždy sa čosi deje.“ „Nuž, pravda je kdesi uprostred,“ povieme my realisti. Obdobia jednotvárne a navonok pokojné z času na čas „osviežia“ obdobia plné ruchu, zhonu a zaujímavých udalostí.

Pomaly, ale isto, je za nami rok 2004. Často sa pýtame, aký bol. Robíme tak na základe toho, čo sme v ňom prežili a ako sme to prežívali. Keď sa pozrieme na práve sa končiaci rok očami košického seminára a Košickej arcidiecézy, musíme povedať, že bol bohatý na nezabudnuteľné udalosti omnoho viac ako zvyčajne.

9. augusta sme si pripomenuli dvesté výročie zriadenia Košického biskupstva bulou *In universa gregis Dominici cura* pápeža Pia VII., za panovania Františka I. Jej prvým biskupom sa stal Ondrej Sabo pochádzajúci z Ostrihomskej diecézy. Po ňom nasledovalo ďalších 12 biskupov i dlhé obdobie dvadsiatich ôsmich rokov bez biskupa až do roku 1990, kedy sa košickým biskupom stal kňaz jej diecézy Alojz Tkáč. V roku 1995 sa biskupstvo stalo arcibiskupstvom. Toto výročie sme oslávili svätou omšou v katedrálnom chráme sv. Alžbety, ktorú celebroidal košický metropolita za účasti pomocných biskupov, ďalších biskupov zo Slovenska, významného hosta - jágorského biskupa, kňazov košického presbytéria i nemalého počtu veriacich.

200 rokov - to už je celkom slušný vek, zvlášť z pohľadu neľahkého obdobia, počas ktorého sa diecéza musela postaviť na vlastné nohy

a potom sa naučiť žiť. Zvládla aj epochu dvoch svetových vojen a štyridsať rokov prenasledovania počas vlády komunizmu a s tým spojeného prenasledovania Cirkvi a to vďaka mnohým veľkým postavám Katolíckej cirkvi na Slovensku, spomedzi ktorých vynikajú Jozef Tomko a Alojz Tkáč.

V tento rok jubilea Košickej arcidiecézy si aj oni dvaja pripomenuli svoje významné životné jubileá - Jozef kardinál Tomko svoje osemdesiatiny a arcibiskup Alojz Tkáč svoje sedemdesiatiny. Prvý z nich prežil svoj kňazský život mimo svojej diecézy, do ktorej bol pri vysviacke inkardinovaný, no i tak pre ňu urobil veľký kus práce a nikdy na ňu nezabudol. Celý svoj život obetoval Cirkvi, pôsobil na mnohých významných postoch v jej štruktúrach. Bol mu zverený aj dôležitý post prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov, ktorý zastával šesťnásť rokov, čím mal na starosti Cirkev v misijných krajinách. Časť svojho života strávil teda na cestách po „uliciach“ sveta. Aj košický

arcibiskup strávil časť svojho života v „uliciach“ - tých košických, keď mu štátna moc zakázala vykonávať kňazskú činnosť. No ani to mu nezabránilo hlásať evanjelium a obetovať svoj život pre veriacich vo východoslovenskej metropole. Keď sa karta obrátila, nemusel obrátiť svoj kabát ako mnohí. Naopak, ten jeho získal na úcte a hodnote.

Je tu ešte jedna čerta, ktorá tieto dve osobnosti spája. Použijem slová Mons. Juraja Kamasa: *„Je ňou hlboká viera v Ježiša Krista a veľká láska k Cirkvi. Sú to osobné kvality oboch jubilarov, ktoré im pomohli prekonať životné príkoria a dodávajú silu i nadšenie v ich úsilí za Božie kráľovstvo a lepší svet“*.

Prozretelosť chcela, aby títo dvaja veľikáni oslávili svoje jubileá spoločnou oslavou Boha. Stalo sa tak 13. marca 2004 v košickej katedrále. Svätú omšu celebraval kardinál a kazateľom bol apoštolský nuncius v Slovenskej republike Józef Henrych Nowacki. Na bohoslužbe sa zúčastnili aj významní predstavitelia štátnej a verejnej správy, na čele s vtedajším prezidentom republiky Rudolfom Schusterom, predsedom Národnej rady SR Pavlom Hrušovským, predsedom VÚC Rudolfom Bauerom a primátorom mesta Zdenkom Trebulom. Potom sme sa všetci zišli v kňazskom seminári na spoločnom obede.

Ku každej diecéze neodmysliteľne patrí aj kňazský seminár na výchovu a formáciu tých, ktorí sa pripravujú na kňazstvo. Nie je tomu inak ani u nás. Aby tých jubileí nebolo málo, pridávame ešte desiate jubileum obnovy Kňazského seminára sv. Karola Boromejského. Dovtedy sa chlapci z Košickej diecézy pripravovali na službu v kňazstve v bratislavskom a neskôr aj v spišskom seminári. Po tom, čo v roku 1992 začali prebiehať prvé reštitúcie a budova, v ktorej dnes sídli seminár a teologická fakulta pripadli Cirkvi, košický biskup Alojz Tkáč si zaumienil obnoviť kedysi fungujúci seminár. V roku 1994 sa tu začali pripravovať študenti a kandidáti kňazstva v jednom ročníku a postupne sa rozrastal a začal vyvíjať rôzne aktivity. Bol tu zriadený Teologický inštitút v roku 1994 a neskôr, v roku 2000

i Liturgický inštitút. Prví absolventi opustili seminár v roku 2000.

Životné jubileá sa nezaobídu bez darčiekov. Možno povedať, že tento „jubilejný rok“ priniesol arcidiecéze tri darččky. Jeden prišiel z Ríma, jeden tak na polovicu z Ríma a na polovicu „z vlastného lona“ a ten tretí si dala arcidiecéza sama.

Týždeň po oslave životných jubileí sa konala vysviacka tretieho košického pomocného biskupa Mons. Stanislava Stolárika, ktorý do tohto dňa pôsobil ako prešovský dekan. Vyrastal v Košiciach a ako sám vo svojom príhovore spomenul, do košickej katedrály usmerňovali jeho rodičia jeho prvé krôčiky. A tu sa pri oltári opäť stretali kňaz a miništrant - spolupracovníci pri Božom oltári pred mnohých rokov, v ten deň však už v úlohe arcibiskupa, hlavného svätiteľa a nového biskupa - spolupracovníci v biskupskej službe už navždy. V ten deň bolo cítiť akoby sa raz opäť *Duch Boží vznášal nad vodami*, tento krát tými

[Z domova]

košickými. Veď bez tohto Ducha nemožno nič dobré urobiť a na to pamätal i nový biskup vo svojom hesle: *In virtute Spiritus Sancti cum Maria*, teda „Mocou Ducha Svätého a s Máriou“. Mária je tá, ktorá nás vedie na našej ceste za ruku ako najlepšia Matka.

Druhým darčekom, tentoraz čisto „vatikánskym“, bolo potvrdenie Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku so sídlom v Košiciach. Schvaľovací dekrét bol prečítaný počas slávnostného zhromaždenia akademickej obce univerzity v našom seminárnom kostole 2. októbra. Tak bola korunovaná niekoľkoročná snaha o založenie fakulty.

Posledný dar si dala Košická arcidiecéza sama, ak tak možno povedať. Je ním Diecézna synoda slávnostne vyhlásená 27. novembra počas svätej omše pri slávení sv. Ondreja, hlavného patróna arcidiecézy. Už dva roky sa na tento *trvalý pamätník dvestoročnice* pripravovali farské synodálne spoločenstvá. Aký kvalitný darček sme si dali, to uvidíme až po niekoľkých rokoch. Bude to závisieť od práce každého človeka. Bola by škoda, keby niektoré farnosti povedali, že „pri veľkom jubileu našej arcidiecézy sme neboli, nevytvorili sme Farské synodálne spoločenstvo“. Ako skupina Elán v jednej svojej

piesni spieva: „Čo bolo, bolo. Teraz skúsme nájsť to podstatné, to čo je v nás.“

10, 70, 80 alebo 200 rokov - všetko to

predstavuje dlhý čas. Veľa sa toho urobilo, veľa sa ešte mohlo urobiť. Podstatné je však to, čo urobíme. To, čo urobíme dnes. Lebo zajtra to už môže byť urobené niekým iným alebo žiadne zajtra už vôbec nemusí byť.

Dosvedčuje to Jean Guittou vo svojej knihe *Môj filozofický testament*, kde vedie fiktívny dialóg s pápežom Pavlom VI. Ten sa ho na smrteľnej posteli pýta:

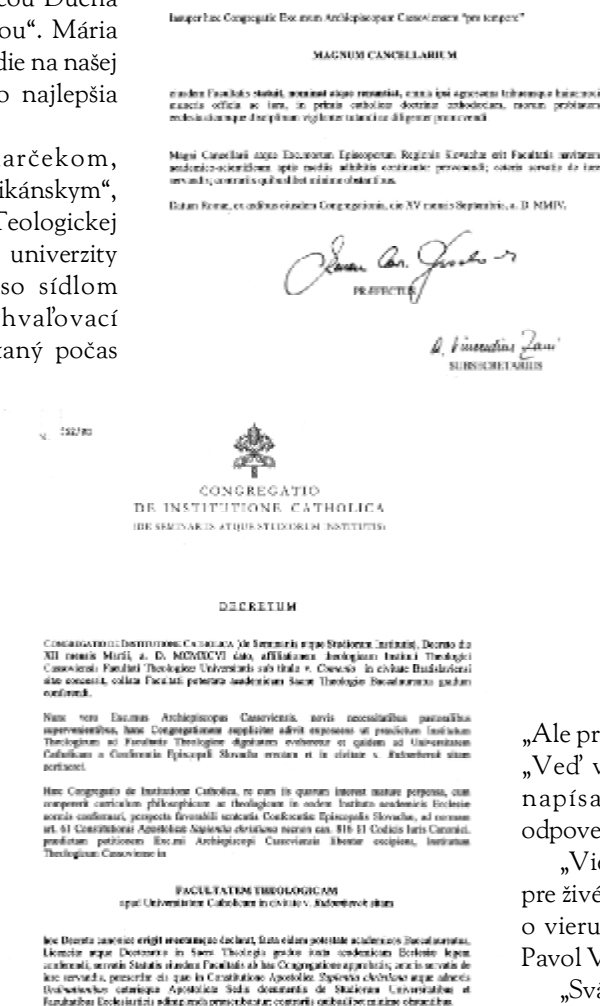
„Ale priniesli ste ovocie?“

„Veď vám hovorím, že som napísal päťdesiat kníh“, odpovedá Guittou.

„Viem, čítal som ich. No pre živého Boha, teraz už nejde o vieru, ale o lásku,“ hovorí Pavol VI.

„Svätý Otče, zostáva mi ešte čas, aby som miloval?“, pýta sa Guittou.

Pavol VI. odpovedá: „Pre toho, kto je v čase, vždy zostáva čas.“

ODJAKŽIVA

si ma chcel
celého.
Veď úžitok schodí
len z ovocia zrelého.

Vyznávam.
Túlil som sa aj inam,
to vieš.

Tak nezrelý
zhýnam.

Odtrhnutý predčasne
nemôžem na oltár.

Nesúci.
Napriek tomu ponúkaš dar
kňazstva
nesúci
už tolké stáročia
sám.

Vladimír Štefanič

[Anketa]

Prišelci...

Prišelci...

V živote je normálnou vecou, že niekto odchádza a niekto prichádza. Tak je tomu aj na školách, a teda prirodzene i v našom seminári. Naše rady opustili šiestaci úspešne vykonanými štátnymi skúškami a kňazskou vysviackou a ich miesta zaplnilo jedenásť nováčikov - prvákov. Pozrime sa im bližšie „na zúbok“ a aspoň trochu poodhalíme, čo sú zač. Ako už býva našou tradíciou, poprosili sme ich, aby sa v krátkosti predstavili, podelili sa o svoje prvé dojmy zo seminára a nebáli sa zverejniť aj nejaký vtipný zážitok.

Gabriel Repaský

19 rokov

Dulová Ves - farnosť Kokošovce

V seminári sa mi zatiaľ všetko páči a všetko vnímam iba kladne. Asi takto som si to pred mojím nástupom aj predstavoval. Každá činnosť tu má miesto, počnúc vstávaním, modlitbou či svätou omšou a končiac spánkom. Všetko je do detailu prepracované. Na nás je už len, ako

využijeme vychádzku a osobné voľno. Ja si cez ne najradšej zahrám futbal, volejbal a s kamarátmi zjdem na banány v čokoláde. Cez tieto chvíle zažívame nielen kopu zábavy, ale vzájomne sa lepšie spoznávame a utužujeme naše spoločenstvo.

Matúš Mišek

19 rokov

farnosť Kráľovnej Pokoja,
Prešov - Sídliisko III

Pri oficiálnom prekročení prahu seminára som sa snažil prísť nezaujatý - napriek tomu, že určité predstavy o živote v seminári som prirodzene mal - so srdcom otvoreným pre všetko a všetkých. Moje predstavy boli opatrne optimistické. Mnohí spolubratia ma zväčša príjemne prekvapili - som spokojný s partiou na izbe i v ročníku a snád' aj s predstavenými si budeme dobre rozumieť.

Vidím to zatiaľ tak, že vo voľnom čase nebudem mať veľa priestoru pre nudenie sa (posilňovňa, biliard, telocvičňa; dotiahnem si tu na jar aj bicykel). Veľmi som sa potešil aj plánovanému lyžiarskemu zájazdu, keďže veľmi rád lyžujem. Z tých nešportových koníčkov je to dobrá kniha, worshipová hudba, a tak. Cez prázdniny zrejme kopu času strávim s „domovským“ oázovým spoločenstvom, ďalšiu

kopu v kostole, resp. na fare a snád' sa nájde ešte aj tretia kopa - čas pre najbližších.

Za tú chvíľku som stihol zažiť kopu randy, napríklad pri nedávnej explózii smiechu počas modlitby kompletória.

Peter Vlasatý

20 rokov
farnosť Kokošovce

V seminári je fajn. Človek sa tu nenudí. Hľadám seba samého. Formujem sa pre povolanie, ktoré je jedno z najťažších a najkrajších. Ticho nájdem nielen počas *silentia* a štúdiá, ale aj v kaplnke. Som rád, že sa máme kde zabaviť. Telocvičňu som zabehal už počas brigády. Prekvapila ma možnosť zahrať si biliard a sledovanie prenosov z Ligy majstrov.

Prvé pranie v seminári (v živote): na pranie v seminári potrebujete tri veci: 1. špinavé prádlo, 2. práčku, 3. viceduktor (šéfa izby). Postup je nasledovný: prídete pred práčku. Viceduktor vám ju otvorí. Vy do nej nahádzate špinavé prádlo. Zapnete práčku a viceduktor vám rozpráva pol hodiny, ako funguje proces prania. Medzitým už prebieha prvá predpierka. O dve hodiny je tu výsledok. Čisté vyprané veci.

PS: Nedávajte prať farebné veci spolu s bielymi, lebo vám z toho vznikne United Colors of Benetton.

Jozef Kohút

24 rokov
farnosť Bardejov

Seminár vnímam ako miesto správnej formácie, bližšie spojenie s Bohom. Som šťastný, že tu môžem byť po boku bratov, s ktorými kráčam rovnakou cestou. Páči sa mi seminárny poriadok, kde každá modlitba, spojenie s Bohom, každá práca má svoj čas. Veľmi sa mi páči správanie niektorých starších bratov, viceduktor, ktorí sú kedykoľvek ochotní vypočuť ma a pozhovárať sa. Veľmi rád pracujem s počítačmi, čo sa týka software a hardware, satelitná technika, audio - video technika vo všeobecnosti. Rád lyžujem, hrám stolný tenis a rád čítam dobré knihy.

Za tú chvíľku, čo som tu, som zažil kopu randy, ale konkrétne neviem, lebo je toho strašne veľa.

Daniel Mýslencev

18 rokov
farnosť Nepoškvrneného Počatia Presvätej Panny
Márie, Perm (západný Ural), Rusko

Mám všeličo rád, ale najčastejšie ma zaujímajú dejiny stredovekej Európy, heraldika aj trošku politika. Z kníh mám rád ruskú a nemeckú klasiku, všeobecnú filológiu. Vo farnosti som bol miništrantom. Rád som

[Anketa]

pomáhal kňazovi nielen okolo oltára ako miništrant, ale aj fyzickou prácou v kostole a na fare.

V seminári je v podstate tak, ako som si to predstavoval, ale jedno, čo ma prekvapilo, je to, že čas beží ako „japonský rýchlik“. Prvé dojmy? Cítim sa, ako v dobrej kresťanskej rodine, ktorá ma prijala. Myslím, že tu mi nikdy nebude smutno, ale keď bude, tak mám na to dobrých lekárov od tejto nebezpečnej choroby - spolubratov. A už je mi ľúto, že to bude trvať len niekoľko pár rokov.

V seminári nebol ani jeden deň taký, aby som sa neusmial. Medzi chlapcami existuje veru dobrý „zdravý humor“. Keď mám veriť tomu, že smiech predlžuje život, to budem žiť ešte (minimálne) 150 rokov.

Ladislav Jeremiáš

20 rokov

farnosť Križovany

Mám množstvo záujmov. Moje malé hobby je gitara, na ktorej sa pokúšam hrať. Občas sa to ani hranie nepodobá, ale čo už. Rád čítam zaujímavé knihy a fascinujú ma životopisy svätých. Vo farnosti som pred príchodom do seminára robil kostolníka a preto ma pobavilo aj to, keď som sa dozvedel, že aj tu sa striedame v tejto úlohe. O seminárom živote som už čo-to vedel. Každý rozpráva, že tu čas ide strašne

rýchlo a ja s tým môžem len súhlasiť. Je presne určené, kedy vstanem, učím sa a kedy je voľno. Čas ide rýchlo, že si to človek ani neuvedomuje. Keďže som v seminári krátku dobu, tak sme toho ešte veľa nezažili.

Čo ma najviac pobavilo? Je toho veľa, stále sa smejeme a máme dobrú náladu. Veľmi zaujímavá je práca v kuchyni, hlavne počas akcií, ktoré sa konajú v seminári. Keďže som kuchár, je to pre mňa radosť, keď môžem aspoň takto pomôcť.

Viktor Baltes

21 rokov

Olšovany - farnosť Ruskov

Som najstarší z troch detí mojich milovaných rodičov, mám dve o niečo mladšie a nezbednejšie sestrčky. Moja cesta sem do seminára nebola vôbec ľahká, po mnohých krížoch a krížikoch, ktoré so mnou mali moji rodičia, som si začal uvedomovať sám seba a začal som sa postupne otvárať Bohu. Až on mi ukázal, aká by mala byť moja cesta, že On je mojou cestou, pravdou a životom, že On je mojou celoživotnou Láskou.

Najzábavnejšie? Pre mňa je tu veselý ozaj „každý boží deň“, nezažil som ešte deň v seminári bez zábavy. Šak sranda musí byť i tu, ne? Je ťažké spomenúť nejakú konkrétnu „naj“ chvíľku,

[Anketa]

síce som tu krátko, no ozaj sa tu človek nenudí, či už zábavou, športom, modlitbou, štúdiom... Človek má pocit, že je vo svojom vytúženom domove obklopený fajn ľuďmi. Ta je tu bars dobre, no.

záujmy atď. Taktiež musím pochváliť aj seminárnu stravu, pretože som si myslel, že nebude až taká dobrá. Veľmi si cením priestor pre *silentium*, kedy sa môžem ponoriť hlbšie do svojho vnútra, prehľbovať svoj vzťah s Bohom a poznávať jeho vôľu.

Je ťažko vybrať najzábavnejšiu situáciu z tých všetkých zábavných situácií, ktoré som tu už zažil. Najzábavnejšia je asi celková atmosféra na našej izbe, na ktorej zažívam plno srandy. Najmä nemenovaný kamarát „z dolného konca“ má perfektné hlášky, po ktorých to musí náš viceduktor „predychávať“.

Peter Rusnák

20 rokov

farnosť Mena Panny Márie

Ždaňa - farnosť Čaňa

Jozef Eliaš

20 rokov

farnosť Pušovce

V seminári sa mi páči, že je tu pevne stanovený program, ktorý sa musí (alebo, by sa aspoň mal) dodržiavať a tak nepremrhám ani minútu zbytočne. Mám čas na štúdium, modlitbu, vytváranie spoločenstva s ostatnými Bohoslovcami (napr. počas vychádzky), osobné

Z mojich záľub je to najmä šport ako napríklad futbal, bicyklovanie, volejbal. Okrem týchto pohybových záľub mám iné, menej pohybu potrebné. Mimo toho sa zúčastňujem na farských stretnutiach mladých a na spoločenských akciách, ktoré organizujeme, alebo sa na nich zúčastňujeme. Baví ma taktiež práca s miništrantmi. A ako je to s predstavou seminára? Vytvoril som si ju až po nultom ročníku. Priznám sa, že som očakával niečo

[Anketa]

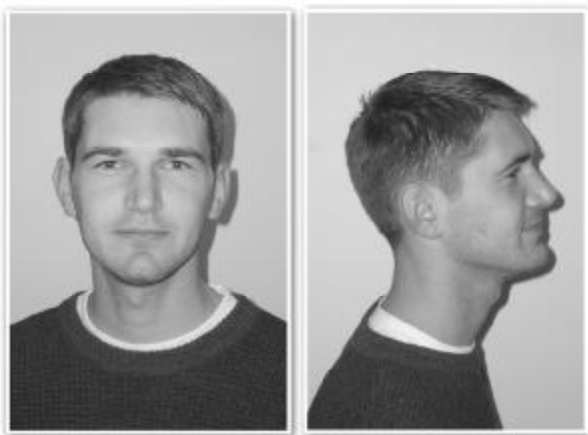
o trochu drsnejšie, ale spoznanie ma neprekvapilo. Jednoducho, klady a zápory pribúdajú a moje predstavy sa formujú dĺžkou času tu strávenou. Najviac ma však zarazila veľkosť budovy, kde niečo nájsť nie je „problém“. Najmä keď si spomeniem na hľadanie istej miestnosti, ktorá bola vzdialená len pár krokov a ja som kvôli tomu prešiel celú budovu od hora až nadol, tak to nebol naozaj „problém“.

Milan Čurma

23 rokov
farnosť Michalovce

Moje prvé dojmy zo seminára sa splnili. Som rád, že som práve tu. Spoznávam tu veľmi veľa ľudí. Nachádzam pokoj, hlavne v duchovnom programe a súkromných návštevách v kaplnke. Strava je výborná a ubytovanie hotový komfort oproti iným vysokoškolským internátom. Denne prijímam veľké množstvo informácií, čím sa kryštalizuje môj pohľad na mnohé veci. Za to všetko chcem poďakovať Bohu, ktorý ma volá deň čo deň.

Medzi najzábavnejšie chvíle pre mňa patria stretnutia v telocvični.

Štefan Halko

20 rokov
farnosť Udavskej

Seminár sa pre mňa stal miestom, kde môžem rásť na vzdelanostnej, ale hlavne na duchovnej úrovni. Človek tu nájde množstvo času, aby sa zamyslel, aký skutočne je, čo vlastne chce dosiahnuť. Má dostatok času na modlitbu, sv. omšu, štúdium i na zábavu. Prišiel som sem, aby som duchovne rástol v spoločenstve s Bohom. Viem, že toto spoločenstvo sa nedá dosiahnuť hneď a zaraz, všetko má svoju určitú postupnosť, určité kroky. A ja chcem kráčať, krok za krokom. Sme perfektný ročník, všetci sme k sebe milí, navzájom si pomáhame. Páči sa mi, že je tu aj telocvičňa, biliard a možnosť sledovať športové podujatia, kde sa môžeme odreagovať a zabaviť.

Zábava je tu na dennom poriadku. A najväčšia sranda? Sedeli sme v kaplnke, pripravovali sme sa na večery. Ticho. A zrazu niečo silne sprašťalo. Pozriem sa a pod mojím starším spolubratom sa prepadla stolička. Všetci, čo sme tam boli, sme sa dusili od smiechu.

Ďakujeme za spoluprácu.

Zozbieral Pavol Hrabovecký
Foto: Tomáš Kormaník

Kiežby sme denne prijímali Ježiša

Po seminárnych chodbách od utorka deviateho do nedele štrnásteho novembra vyčíňal vietor zo severu. Z Poľska. Povieť vám pravdu - narobil riadny prievan. Nepadali stromy ako o pár dní neskôr v Tatrách, ale naša povrchnosť, naivita, vlažnosť, dvojtvárnosť, falošnosť... Ak si prečítate týchto pár stránok, umožníte mu zavíť aj k vám. Józef Augustyn SJ.

Ked' som si dávnejšie prečítal prvú knihu podpísanú vašim menom, hovoril som si „ten človek vie, o čom píše. Je výborný psychológ“. Je to naozaj tak? Považujete sa za psychológa?

Nie som psychológom a nepovažujem sa za neho. Neštudoval som psychológiu, neviem viesť psychoterapiu. Takisto, nikdy neurčujem psychologické diagnózy. Snažím sa výlučne o integrálny pohľad na človeka. Emocionálnosť a psychickosť sú integrálnou súčasťou ľudskej osoby. Nemožno ich vynechať, keď za zaoberáme človekom.

Kňazi vo svojich homíliach používajú väčšinou teologický, abstraktný, suchý jazyk. Hovoria k ľuďom, akoby tí neboli ničím iným, len nesmrteľnými dušami. Stačí si prečítať jednu stranu evanjelia, aby sme sa presvedčili, že takýto jazyk je Dobrej zvesti, ktorú hlásal Ježiš, cudzí. Jazyk Ježiša je jednoduchý, existenciálny a veľmi „psychologický“. Všetko, čo Ježiš hovorí, má zakotvenie na jednej strane v dôvere k Otcovi, na druhej strane v každodenných skutočnostiach ľudského života. Ježiš venoval veľkú pozornosť ľudským pocitom. Rozprával o hneve, nenávisti, chamtivosti, strachu, zmyslovej žiadostivosti, ale takisto hovoril o radosť, pokoji, dôvere, odpustení. Všetky city sú znakom toho, čo sa deje v duši. Tak zlý ako aj dobrý skutok sa nemeria „materiálnou“ matériou, ale postojom srdca.

Evanjeliá nie sú teologickými traktátmi. Sú to knihy historické, prorocké a múdroslovné zároveň. Často nedoceňujeme tento múdroslovný a prorocký charakter evanjelií, ktorý je hlboko zakorenený v prorockých a múdroslovných knihách Starého zákona. Ľudia sa na našich kázniach nudia, pretože rozprávame „ponad ich hlavy“. Neraz im predkladáme teologické teórie. Božie slovo smeruje priamo k človekovi, dotýka sa jeho konkrétnych problémov, ktoré on nosí v sebe. Aby sme sa o tom presvedčili, stačí ľuďom pozorne čítať Božie slovo. Samo pozorné čítanie slova nimi pohne. Podľa môjho názoru, pri kázaní si nemôžeme posluhovať psychologickým

[Rozhovor]

jazykom. To nevzbudzuje dôveru a odrádza ľudí. Kresťanská duchovnosť má svoj vlastný jazyk a nepotrebuje si ho zapožičiavať od modernej psychológie. Ak však hovoríme o psychológii v tom najhlbšom zmysle ako o „náuke o duši“, v tom prípade Pán Ježiš prvým a najväčším psychológom.

Ľudia prestávajú dôverovať kňazom a so svojimi problémami sa obracajú na psychológov. V čom vidíte príčinu tejto skutočnosti?

Aby k nám ľudia prichádzali so svojimi problémami, musíme mať pre nich čas, získať si ich dôveru a presvedčiť ich, že my im skutočne pomôžeme. Ak človek strápený vlastnou depresiou príde ku kňazovi a ten mu povie len niekoľko fráz, pretože problému vôbec nerozumie, vtedy zostane oklamáný. Mnohí hovoria priamo: „Hovoril som o tom v spovednici, ale kňaz nevedel, o čo ide, kňaz mi nerozumel.“ Nemôžeme sa sťažovať, že ľudia chodia ku psychológom a nie k nám, ak my pre nich nemáme čas, nedokážeme ich vypočuť a nerozumieme ich problémom. Ak niekto príde k terapeutovi, toto stretnutie trvá hodinu času. Ktorý kňaz venuje hodinu času priemernému farníkovi, ktorý príde a povie, že nemôže nájsť spoločnú so svojou manželkou? My kňazi, neraz veľmi rozbehaní, sme si zvykli dávať ľuďom krátke rady majúce moralizátorský charakter.

Chcem tiež zdôrazniť, že nie je správne stavať do protikladu prácu psychológa a prácu kňaza. Múdry kňaz, hlboko túžiaci pomáhať ľuďom, hľadá spoluprácu u terapeuta alebo psychiatra, a múdry terapeut či psychiater pošle človeka ku kňazovi, ak ten potrebuje duchovnú pomoc.

Veľa ľudských problémov má veľmi jednoduchý charakter a preto dobrá múdra rada kňaza môže stačiť, aby sa vyriešili. Ak chce bohoslovec v budúcnosti ako kňaz hlbšie pomáhať ľuďom, musí sám štedro využívať duchovné vedenie. Podľa môjho názoru, bohoslovci sú povinní čerpať z dlhších rozhovorov s kňazmi.

Mnohí ľudia hľadajú spovedníka či duchovného vodcu, ktorý by im vyhovoval, ale nedarí sa im to. Stretávajú sa s prísnosťou, nepochopením či výčitkami zo strany kňaza. Čo by ste im poradili?

Každý človek má právo vyspovedať sa u kňaza, ktorý je žičlivý, rozumie jeho problémom a vie dobre spovedať. Penitent (tak laik ako aj bohoslovec či kňaz), ktorý sa chce dobre vyspovedať, sa musí najprv sám seba opýtať, čo očakáva od spovedníka. Ak očakáva, že ten nad jeho hriechmi privrie oko a takéhoto kňaza hľadá, je jednoducho nečestný. Ak chce len uspokojiť svoju ambíciu vyspovedať sa u najlepšieho kňaza na svete, vtedy mu možno jedine popriať veľa úspechov pri hľadaní takého kňaza.

Raz mi jedna žena povedala: „Keby som sa vyspovedala u pátra Pia, určite by som sa dobre vyspovedala.“ Odpovedal som jej: „Keby ste potrebovali pátra Pia, Pán Boh by ho vzkriesil z mŕtvych.“ Táto žena jednoznačne potrebuje viac jednoduchosti v chápaní spovede. Netreba sa však čudovať, že ľudia sú v hľadaní spovedníka príliš nároční. Ich predchádzajúca skúsenosť je mnohokrát veľmi zlá. Ublížilo im to a preto hľadajú človeka, ktorý ich už nezraní.

Zo všetkého, čo ste o kňazoch povedali, sa zdá, akoby ste sa na nich pozerali príliš negatívne. Existuje vôbec dobrý kňaz?

V duchovných cvičeniach pre bohoslovcov sa snažím predstaviť ideál kňaza. Dávam príklady pozitívne a takisto negatívne. Dbám o rovnováhu toho, čo je v postojoch kňazov pozitívne i negatívne. Kňazi nie sú anjelmi. Sme zvyknutí na to, že ľudia nás chvália, ale s ťažkosťou prijímame kritické poznámky. Ak chce byť niekto dobrým kňazom, musí byť vnímavý na kritické poznámky ľudí. Je potrebné, aby nám ľudia povedali, čo sa im na nás nepáči. Bohoslovec, ktorý chce, aby ho len chválili

a všade chce vidieť „iba dobro“, je jednoducho naivný. Svet nie je „iba dobrý“ a my kňazi tiež nie sme „iba dobrí“. Je príjemné počúvať samé pekné reči. No nesmieme rezignovať od rozprávania o hriechu a potrebe odpustenia.

Čo chýba kňazom?

Ja by som otázku obrátil skôr pozitívne - aký by mal byť kňaz v dnešnej dobe?

Čo teda ľudia od kňazov očakávajú? Čo u nich potrebujú nájsť?

Nie všetko, čo očakávajú od kňazov, im môže byť osožné. Treba rozoznávať, či sa očakávaní veriacich zhodujú s naším kňazským poslaním. Ľudia potrebujú predovšetkým našu autentickosť. Kňaz musí denne vynaložiť nemalé úsilie, aby žil v zhode s tým, čo káže. Toto je v kňazskej službe najdôležitejšie. Po druhé, ľudia potrebujú byť vedení k duchovnému životu. Naša pastorácia sa nemôže ohraničiť len na spravovanie farnosti či vysluhovanie sviatostí. Dobrý farár či kaplán je povinný mať ambíciu viesť ľudí k duchovnému životu: k osobnej modlitbe, k rozjímaniu nad Božím slovom, k službe blížnym, k hlbokému čerpaniu zo sviatostí. Po tretie, ľudia potrebujú, aby kňaz bol blízko nich, ale nezapadol medzi nich. Má byť blízko, ako je otec blízko dieťaťa. Otec nemôže predstierať, že je druhom. Otcovstvo kňaza vo farnosti sa prejavuje predovšetkým v jeho starostlivosti o chorých a chudobných.

Navštívili ste mnoho seminárov v Poľsku, Čechách, Slovensku a v iných krajinách. Upútalo vás niečo zvláštne na bohoslovcoch v Košiciach?

Myslím si, že nie je správne porovnávať semináre. Každý seminár má svoju neopakovateľnú históriu, tradíciu, duchovnú a komunitnú atmosféru. Aby to mohla byť atmosféra zdravá, poznačená Božím Duchom, zodpovednosťou za Cirkev, musia na nej v seminári pracovať všetci. Nielen predstavení, ale aj bohoslovci. Veľkým pokušením seminaristov je pasivita, nečinnosť. Bohužiaľ, niektorí bohoslovci sa zaoberajú len štúdiom, a nezaoberajú sa svojím duchovným životom. Pokušenie nečinnosti nie je pripútane ku konkrétnemu semináru, ale k ľudskému srdcu. Bol som tu krátko. Môžem však úprimne

povedať, že som sa cítil veľmi dobre, pretože som cítil vašu obrovskú dôveru, otvorenosť, pozornosť. Takisto vám ďakujem za svedectvo spoločnej modlitby a dôveru v duchovné vedenie.

(Náš rozhovor v tejto chvíli prerušilo klopanie na dvere. Otec špirituál nám pripomenul, že o pár minút sa začína svätá omša. Diktafón som ešte nevyvol. Keďže toto číslo vychádza na Vianoce a o nich v ňom nájdete pramálo, moja posledná otázka bola jednoduchá.) Blížia sa Vianoce. Ako vnímate tento sviatok?

Z liturgického hľadiska Vianoce nie sú najväčším sviatkom. Je ním Veľká Noc. Ale ak vezmeme do úvahy osobné a rodinné prežívanie, veľa ľudí si viac váži Vianoce. Je potrebné to mať v pastorácii na pamäti a pripravovať ľudí na tieto sviatky, zdôrazňujúc rodinný aspekt. Vianoce môžu byť pre mnohé rodiny príležitosťou na vzájomné odpustenie a zmierenie, zblíženie sa manželov, rodičov a detí. Atmosféra Vianoc je obrovským príslubom, ako by sme sa mohli dívať na celý náš osobný i rodinný život, aby sme naozaj každodenne prijímali Ježiša, tak ako ho prijímala jeho Matka i nevlastný otec Jozef.

*Otázky kládol Peter Fogaš
Preklad: Sr. Daniela
Foto: Vladimír Štefanič*

[Po roku]

... navrátilci

Sú veci, ktoré sa proste nikdy nemenia. Anketa navrátilcov z pastoračného ročníka neodmysliteľne patrí k tradičným rubrikám v našom časopise. Nemožno ju vynechať, nemožno na ňu zabudnúť, ale možno ju trochu pozmeniť. A o to nám išlo.

Tento krát sa nebude odpovedať na otázky typu: *Kde si bol na praxi? Ako bolo na praxi? Ako sa ti pozdáva farnosť a farár? Cítil si sa prijatý vo farnosti, kde si pôsobil?* Tento krát nie! Rozhodli

sme sa a dohodli, že každý z elity minuloročných „pastoročiakov“ vyberie jednu, konkrétnu činnosť alebo skúsenosť z množstva činností alebo skúseností, ktoré počas roka mimo seminára vykonával alebo prežil. Možno práve takýmto spôsobom vznikne ucelenejší pohľad na to, čo sa skrýva pod pokrývkou pastoračného ročníka (a možno ani nie, ktohovie).

Ako to dopadlo? Posúďte sami.

Cestou zo Štrbského Plesa na Popradské Pleso je informačná tabuľa, na ktorej je okrem iného takýto nápis: „Postoj chvíľa, aká si krásna“. Vystihuje presne to, čo zakaždým cítim, keď navštívim Vysoké Tatry.

Okrem množstva iných aktivít som mal počas roka pastoračnej praxe možnosť s partiou mladých absolvovať v jeden krásny májový deň túru na Terryho chatu (2015m. n. m.), ako ukazuje fotografia. Dobrá partia, nádherné zmeny scenérie počas výstupu, brodenie sa v snehu, kopec randy (dvakrát nás zastí-

hol dážď) a nádhorne strávený deň - to sú zážitky, na ktoré sa nezabúda. Vďaka ti, Bože.

František Voľanský, Zbudské Dlhé, Slovensko

[Po roku]

Byť ďaleko od domova, dokonca na inom kontinente, pre mňa znamenalo aj zvyknúť si na iné jedlo a stravovanie sa. Priznám sa, variť neviem. V Spojených štátoch som býval na fare s dvomi kňazmi, ktorí sú fantastickí kuchári. Takmer nič ma síce tomuto remeslu nepriučili, no mal som možnosť ochutnať množstvo ich dobrôt. Môj farár túto svoju prednosť využil aj na to, aby sa viac priblížil svojim farníkom. Pred Vianocami usporiadal večierok pre učiteľov základnej školy a sám pripravil jedlo. Na farskej aukcii ponúkol obed pre tri manželské páry v hodnote 200 dolárov, ktorý nakoniec vydražili za 900,- (t. j. 200 dolárov ho to stálo, ale vo farskej pokladni pribudlo 900,- z vrečka tých, pre ktorých obed prichystal). Fotografia je z ďalšej podobnej akcie - pán farár (v pozadí) varí pre dobrovoľníkov pracujúcich v škole. Bol som rád, že som mohol pomôcť aspoň krájaním chleba.

Peter Fogaš, Washington, Illinois, U.S.A.

Buď zvelebený Nekonečný Bože za tento nádherný svet, za môj život v ňom a za rok strávený pod Tatrami. Chvála ti, Pane, ako blízki sú ti tí najbiednejší, zúbožení, odvrhnutí a akou láskou si ich vinieš k sebe. Ty, Pane, vraciaš zmysel a silu života... Chvála ti, Pane!

Svojím pastoračným ročníkom som prijal pozvanie Boha slúžiť mu v bratoch a sestrách na okraji spoločnosti v Žakovciach (v okrese Kežmarok) pri duchovnom otcovi Mariánovi Kuffovi. Bolo to prostredie ľudí, ktorí prešli údolím väzenia, bezdomovectva, tuláctva, detstva bez rodičov, prostitúcie, mafie, drog, rôznych halucinogénnych látok a najmä obyčajný alkohol, ktorý človeku rozbíja vnútro. Stal som sa jedným z nich, spolu sme bývali, pracovali, modlili sa. Našiel sa aj čas pre miestnych miništrantov a dennodenne poslúžiť chorým s prijímaním eucharistického Krista. To všetko na čele s osobnosťou pána farára mi sýtilo srdce a učilo pokore. Chvála ti, Pane!

Ján Štefanko, Žakovce, Slovensko

[Po roku]

Táto fotografia ukazuje, že som si okrem aktivít, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou pastoračného ročníka, vyskúšal aj napríklad kuchárske majstrovstvo. Porciovanie tejto ryby, ktorá nebola predtým v mrazničke, ako by sa dalo predpokladať - bola iba na dobre zabezpečenom balkóne - vyžadovalo nemalé úsilie. Výsledkom tohto úsilia, ktorý nemôžete vidieť, bolo naozaj chutné jedlo.

Nebojme sa ťažkostí, ktoré sprevádzajú náš život, pretože Boh nám dá všetko, čo potrebujeme a keď uvidí, že je to malo, dá nám ešte viac.

Marcel Jurč, Yakutsko, Rusko - Sibír

V severných Čechách, uprostred krásnej prírody Krkonoš a Jizerských hôr, sa nachádza malá dedinka a v nej Centrum života mládeže

(alebo Příchovická fara). Prežil som tam krásnych štrnásť mesiacov. Spolu s kňazom a tímom mladých ľudí (do ktorého som patrili aj

ja) sme sa snažili vytvárať stále spoločenstvo. Počas celého roka prichádzali mladí z Čiech, Moravy, Slovenska, Poľska a iných krajín, aby s nami vytvorili atmosféru, kde by bol Ježiš uprostred nás. Jedinou vstupenkou je: ochota mať rád druhých a spolu s nimi žiť podľa evanjelia. Niekedy ich bolo 150 až 200 a preto sa s riadom bolo treba neraz i „potrapiť“ (viď foto). Som vďačný Bohu za tento rok plný duchovných a praktických skúseností.

Pavol Kožuško,
Příchovice, Česká republika

[Po roku]

Počas roka pastoračnej praxe som spolupracoval s otcami misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul, ktorí slúžia tak v latinskom ako aj byzantskom obrade. Účasť na liturgiách nebola jedinou službou, ktorú som v Perečine vykonával.

Vyučovanie náboženstva, príprava birmovancov a rôzne iné služby - pastoračia mládeže, či upratovanie kostola pred sviatkom sv. Augustína (viď foto) vyvrchoľovali v tom najdôležitejšom, čo som mohol pre mladých v rámci svojich možností urobiť: „Byť tam pre nich“.

Radoslav Takáč, Perečín, Ukrajina

Pastoračný ročník som prežil vo farnosti, ktorú spravujú kňazi sv. Vincenta de Paul alebo inak - Lazaristi. Okrem množstva stretnutí na

fare a výletov s mládežou sa každoročne vo farnosti organizuje detský karneval.

Program detského karnevalu bol nadmieru bohatý: zábavný program a tombola, rôzne hry a súťaže, z ktorých najprestížnejšia bola súťaž o najlepšiu masku karnevalu. Na svoje si prišli aj najmenší, pre ktorých bola pripravená hraná rozprávka *Pemíková chalúpka*, kde som si zahral jednu z postáv ako vidno na fotografii.

Radoslav Sabol, Dobruška, Česká republika

[Po roku]

Otvorené farské
spoločenstvo, viac som
ani nemohol dostať,
ale...

Zavčasu som
pochopil, že som sa
dostal do prostredia
mladých žíznivých
umelcov. Vďaka im.
Inak by nikdy
nevzniklo hudobné
divadlo *Pravda*
o Johanke z Arku, ktoré
ostane jednou veľkou,
nezabudnuteľnou
spomienkou, ktorá sa
bude viazať iba na to
miesto, iba na ten
jeden rok, ten rok
práce na mínach
a talentoch.

Kto má, tomu sa pridá a verte, že hodne.

Vladimír Štefanič, Bardejov, Slovensko

Oči Bohorodičky

Oči Bohorodičky

Hlboké.
Dve a dosť...

...pre radosť!
Tá moja v Adamovom rúchu
drkoce.

Za viečkom studňa
žblnkoce.
Jej voľbou je čistá.

Priehľadná z Edenu
z podoby Evy,
matka Krista.

Otvorené
živou vodou revú
na hriešnu zem.
Pozdvihni zrak,
pozri sa sem
na pozvanie matkinho spevu.

Keď rodí,
prichádza On.
Viac ako bolesť
je matkin spev,
ten tajomný ston.

Vladimír Štefanič

Bohoslovci plus spolužiačky rovná sa „áno“ alebo „nie“?

„Sú to, stepo, tu je,“

Začiatkom jesene sa začal aj nový školský rok. A začalo sa ešte čosi iné. Teologická fakulta Katolíckej univerzity otvorila nové študijné smery, a tak sa do jej priestorov nahrnulo plno nových študentov. A aby sme boli presní - plno nových študentiek. Takto nastala veľmi zaujímavá situácia - bohoslovci sú v menšine oproti dievčatám. Vybrali sme sa preto „do ulíc“ fakulty, aby sme sa zástupcov jednotlivých táborov trochu povypytovali na ich názor.

Najprv sme sa vyzvedali u dievčat, ako vnímajú to, že študujú spolu s bohoslovcami a ako vnímajú samotných bohoslovcov.

„V pohode. Bohoslovcov vnímam ako ostatných a myslím si, že to, že študujú s nami, je pozitívne. Nie je to nič čudné.“

(náboženská výchova - náuka o spoločnosti)

„Pozitívne, aj keď sa niektorí netvária ako normálni ľudia. Je tiež čudné, že sa prezliekajú aj viackrát denne, čo by som skôr povedala na dievčatá. Je to zaujímavé. Takto mám aspoň trochu ‚normálnejších spolužiakov‘, lebo počujem, že na iných školách chlapci nadávajú a tu to nepočuť. Dúfam, že sa raz k nim prídem vypovedať (smiech).“

(náboženská výchova - náuka o spoločnosti)

„Myslím si, že bohoslovci by s nami nemali študovať, lebo oni sa pripravujú na niečo iné ako učelia. Preto by sme mali mať úplne iné štúdium ako oni.“

(náboženská výchova - hudobná výchova)

„Bohoslovci ako spolužiaci sú veľmi zlatí. Nepoznám všetkých, ale s tými, s ktorými som sa spriatelila bližšie, vychádzam veľmi dobre.“

(náboženská výchova - biológia)

[Z fakulty]

„Ako úplne normálnych ľudí - takých, ako sme my. Snažím sa nezaoberať myšlienkou, že sú to bohoslovci. Je to pozitívum aj pre nich, že tu študujú laici a dievčatá.“

(náboženská výchova - dejepis)

„Sú to ľudia ako my a tým, že študujú za kňazov, majú plus, pretože majú rozhľad pred vstupom do pastorácie. A z mojej strany to je úplne normálne.“

(náboženská výchova - biológia)

„Je s nimi super, sranda, sú celkom príjemní. Je pre mňa prínosom študovať s nimi, lebo sú pre nás povzbudením.“

(náboženská výchova - náuka o spoločnosti)

„Dvojako. Jedných vidím ako zodpovedných vo svojom povolání a druhí akoby ešte nevyzreli. Akoby im chýbala hlbšia motivácia, pretože niektoré teologické predmety berú ako srandu. Nie som idealistka, vnímam ľudí takých, akí sú, aj s chybami. U niektorých ešte chýba vyspelosť v povolání, čo súvisí s vekom či skúsenosťami.“

(náboženská výchova - hudobná výchova)

„Je to úplne normálne. Na strednej škole sme boli samé dievčatá, teraz je tu trochu zmena a myslím si, že je lepšie, ak sú zmiešané triedy. Skôr sa dá odreagovať. Aj pre nich je to lepšie do budúcnosti. Keď budú na farách, budú okolo nich aj ženy a nebudú iba v mužskej spoločnosti.“

(náboženská výchova - náuka o spoločnosti)

„Vedela som, že budem študovať s bohoslovcami, ale myslím si, že to nie je veľmi dobré - pre nich. Oni sem prišli, aby rozvíjali povolanie, dievčatá môžu vidieť aj potom, na vychádzkach. Potrebujú niečo hlbšie, ak majú byť kňazmi, potrebujú byť sami a utvoriť svoj vlastný kolektív. Ak majú problémy, nebudú ich chodiť riešiť so študentkami ale sami medzi sebou.“

(katolícka teológia)

Potom sme oslovili našich kolegov bohoslovcov. Aký postoj zaujali k tejto situácii a ako ju hodnotia?

„Na jednej strane to vnímam ako pozitívum, keďže po skončení seminára pôjdem medzi ľudí a budem sa so ženami stretávať. Na druhej strane je to niekedy trochu ťažšie, pretože mi chýba pokoj v tom zmysle, že sú to dievčatá a nie je ľahké nevšimáť si ich.“

(tretiak)

„Hodnotím to celkom pozitívne vzhľadom na to, že študujeme za diecéznych kňazov a nie sme kontemplatívna rehoľa. Kontakt s nimi a vzájomné rozhovory a pomoc nám všetkým prospejú. Má to tiež svoje negatívne stránky, ale v podstate je to dobré.“

(druhák)

„Nevidím problém v tom, že dievčatá študujú spolu s bohoslovcami. Prečo by dievčatá nemohli študovať teológiu?“

(šiestak)

„Je to celkom dobré, keď sa s nimi rozprávame a ony nám hovoria aj svoje problémy a takým spôsobom môžeme už teraz robiť istú evanjelizáciu ako bohoslovci.“

(prvák)

„Spoločné štúdium s dievčatami som na takejto pôde vôbec nepredpokladal. Myslel som si, že budeme sami chlapci. Teraz máme v triede okolo 60 dievčat, niektoré chodia oblečené, ako sa nepatrí a dosť mi to prekáža. Ale ináč sa to celkom dá, veď spolužiačky som mal aj na základnej a strednej škole.“

(prvák)

„Na jednej strane je to dobré, pretože sa vykryštalizujú povolania. Teraz nie sme takí izolovaní, tlak je väčší, a preto si myslím, že ak sa niekto rozhodne, tak to bude reálnejšie. Má to aj zápory: keby sme boli iba bohoslovci, profesori by nám mohli povedať oveľa viac, ako nám hovoria, čo sa týka dogmatiky, kánonického práva či iných disciplín.“

(druhák)

„Je dobré, ak chcú študovať teológiu, ale mohlo by to byť oddelene. Tým vôbec nechcem bohoslovcov vyvyšovať nad laikov, ale týka sa to prednášajúcich, ktorí odovzdávajú bohoslovcovi vedomosti, keďže sú to poväčšine kňazi, odovzdávajú nám aj svoje skúsenosti, múdrosť a rady do života. Pripravujú nás do pastorácie. Keď sme spolu s laikmi, prednášajúci sa nemôžu vyjadriť tak, ako by sa vyjadrili iba

pred bohoslovcami. Teda môj názor je, že sme o tento pastoračný aspekt ukrátení.“

(piatak)

„Z môjho pohľadu to nie je správne, lebo ak je človek v seminári, malo by to byť uzavreté. Je tu riziko, že to bohoslovec vzdá, ale na druhej strane je výhoda v tom, že bohoslovec je pevnejší.“

(šiestak)

„Celé tri roky som študoval bez dievčat, a tak to teraz vnímam skôr negatívne ako pozitívne. Je mi ľúto, že aj profesori si musia dávať väčší pozor na to, čo povedia, pretože už nie sme sami bohoslovci, teda musia prispôbovať aj prednášky. Vidím v tom aj istý prínos, je tu teraz väčšia vyrovnanosť, ženský prvok, ale som s tým vyrovnaný, že som študoval bez dievčat.“

(štvrták)

Ďakujeme všetkým, ktorí boli ochotní vysloviť svoj názor.

Zozbieral Pavol Hrabovecký
Foto: Vlado Štefanič, Peter Jano

Kristus je stále s nami

— budme s Ním aj my

„**P**ane, zostaň s nami“, volajú, prosia sklamaní učeníci na ceste z Jeruzalema do Emauz, aby neznámemu sprievodcovi o chvíľu vysvetlili dôvod svojej prosby: „*lebo sa zvečerieva a deň sa už schýľil*“ (Lk 24, 29).

Táto stručne sformulovaná prosba učeníkov má v biblickej reči hlboký obsah. Kristus, ktorého doposiaľ sledovali a sprevádzali s nesmiernym obdivom a ktorý sa právom stal nielen pre nich Svetlom nádeje, bol hrozne utýraný a popravený. Svetlo zhaslo, nádej sa rozplynula, riešenia vidia iba v úteku z miest, kde sa s Ním doteraz stretávali.

História sa odvtedy veľakrát zopakovala.

Mnohí sa ku Kristovi nepriblížili, mnohí sa k Nemu dostali veľmi blízko. Avšak pre členov druhej skupiny mohla nastať chvíľa, v ktorej ich neobišlo pokušenie odísť od Krista, alebo aspoň z miest, ktoré Krista p r i p o m í n a l i . Psychologicky by tento krok snáď aj obstál - neďávať sa na miesta, ktoré vyvolávajú bolesť. V psychológii Božej prozreteľnosti platí opak. Ku Kristovi, ktorý mohol vniesť svojimi požiadavkami i postojom zneistenie do života človeka, sa netreba obrátiť chrbtom, ale čelom! Keď to človek

nechápe alebo už nemá dostatok síl, ešte väčšmi sa zvýrazní Božie účinkovanie, lebo Boh od človeka nebude utekať.

K učeníkom, pre ktorých azda už celkom vyhaslo svetlo nádeje, sa pridružil Kristus. Ten istý Kristus prichádza k dnešnému človekovi kdekoľvek na svete, aby mu rovnako pomohol ako emauzským učeníkom. Takýmto učeníkom môže byť každý z nás.

Poznajúc permanentnú Kristovu ponuku pomoci, ako aj mnohé trápenia dnešného ľudstva, chcel pápež Ján Pavol II. vyhlásením Eucharistického roka pripomenúť práve túto možnosť pomoci. Človeka nezachráni a jeho problémy nevyrieši sebaľepšia ekonomika, ani

vojenské vybavenie, ani najmodernejšie lieky a prístroje - to všetko má iste svoju dôležitosť. Ale ak svet nechce stratiť opravdivé svetlo nádeje, **nech otvorí svoje srdce pre Krista, ktorý je v Eucharistii svetlom a životom nového tisícročia.**

Tieto slová môžu byť celkom cudzie pre neveriaceho človeka. Zrozumiteľnými sa stanú skrze postoj tých, o ktorých je zjavné, že sa vydali za Kristom a chcú za Ním kráčať celý život. K tejto skupine patria zvlášť bohoslovci pripravujúci sa na kňazstvo. Vám, bohoslovcem, by som priblížil dve odporúčania

Svätého otca. Prvé je obsiahnuté v príhovore mladým Rímskej diecézy (9. 10. 2004): „vám zverujem do starostlivosti niektoré dary, predovšetkým lásku k Eucharistii. Nikdy ju neprestávajúť sláviť a adorať, spoločne s celým kresťanským spoločenstvom, najmä v nedeľu. Postavte ju do centra vášho osobného i komunitného života, aby vám spojenie s Kristom pomohlo uskutočňovať odvážne rozhodnutia. Na druhom mieste vám zverujem lásku k misiám. Nemajte strach dať za pravdu nádeji, ktorá je vo

vás. Nádej, ktorá má presné meno: **Ježiš Kristus!** Túto nádej odovzdávajte svojim rovesníkom a vedte ich k tomu, aby objavili veľký dar Eucharistie“.

Druhé odporúčanie, ktoré napomôže nielen porozumieť, ale ešte viac a užitočnejšie prežiť tento milostivý čas, vyberám z dokumentu *Rok Eucharistie - podnety a návrhy*, v ktorom stojí: „Kňazské semináre a vzdelávacie inštitúty sú povzbudzované k tomu, aby pestovali prepojenosť medzi teologickým vzdelávaním a duchovnou skúsenosťou eucharistického tajomstva a boli pozorní voči vnútornej i vonkajšej účasti na slávení svätej omše. Okrem toho sú potrebné znalosti v oblasti liturgickej teológie a obradu svätej omše ako aj gregoriánskych spevov a latinčiny.“

Obe odporúčania treba pretransformovať do konkrétneho života rozjímaním nad každým uvedeným slovom. Inakšie sa priblížiť ku Kristovi - tak tajomne prítomnému v Eucharistii - nedá! Iste, tých odporúčaní je nepomerne viac a v priebehu sláveného roka Eucharistie budú prichádzať i ďalšie usmernenia. Za pozornosť stojí rozhodne i pastiersky list biskupov Slovenska k Roku Eucharistie, čítaný v kostoloch v Prvú adventnú nedeľu 2004. Tým

najrozhodujúcejším zostáva - neustále usilovať o živý dialóg so zmŕtvychvstalým Kristom prítomným v Eucharistii. S tým istým zmŕtvychvstalým Kristom, ktorý posilnil nádej skleslých emauzských učeníkov.

Najsprávnejšie pochopenie Roka Eucharistie sa prejaví vo veľmi častom adorovaní Krista v Eucharistii, t. j. byť čo najčastejšie na mieste Jeho reálnej prítomnosti. Nech sa tak deje vo chvíľach pohody i životných skúškach, nakoľko vždy platí, že problém nevyriešim, keď od Krista odbehnem, ale keď k nemu pribehnem! A keď

zoslabla ochota nabráť tento kurz, nech zostanú aspoň pootvorené dvierka srdca pre Krista, ktorý sa chce ku každému človekovi pridružiť na jeho životnej púti. Modlíme sa za seba i za druhých, aby sme aj my dokázali často vyriečiť: *Pane, vždy zostaň s nami*, ale zároveň daj nám i silu, aby sme ani my od Teba neodbiehali! Tak sa rozplynie každé zahmlenie a zneistenie v našom živote, lebo Pán nás skutočne sprevádza a vysvetľuje nám zmysel nášho životného smerovania.

Tajomstvo Kristovej prítomnosti, ako spolupútnika osobného kráčania, má i tento rozmer, čo môžeme lepšie porozumieť a vychutnať v prebiehajúcom Roku Eucharistie. Predsa sa s Ním môžeme stretávať takmer vždy a všade.

... Mons. Stanislav Stolárik
Košický pomocný biskup

[Svedectvo]

Nostalgia po Akademe (22. - 24. 10. 2004)

Vlak sa pomaly zastavil. Boli sme na mieste. Na železničnej stanici v Ružomberku nás už čakal bohoslovec Imro. Po zvítaní sme sa išli ubytovať na internát Ruža. Cestou som stretol svojho brata Tóna, ktorý nám išiel oproti. Po ubytovaní sa a večeri sme sa s bratom vybrali na Filozofickú fakultu Katolíckej Univerzity. Na vrátnici sme sa zaregistrovali a prideliť nás do skupiniek. Ja som bol v skupinke č. 30. Po rýchlom presune do univerzitného Kostola sv. Rodiny v Rybárpoli sa o 19.00 začala sv. omša, ktorou sa slávnostne otvoril Akadem 2004 - 13. stretnutie vysokoškolskej mládeže Slovenska tentoraz aj za účasti vysokoškolákov z Olomouca a Brna. Hlavným mottom podujatia bola otázka: „Tu Ježiš, si tam?“ Na úvod nás privítal špirituál a správca ružomerského Univerzitného pastoračného centra (UPC) Jána Vojtašáka Jozef Žvanda.

V duchu posolstva Svätého Otca Jána Pavla II. na najbližšie Svetové dni mládeže (SDM), ktoré nás čakajú budúci rok v nemeckom Kolíne nad Rýnom, sa nám prihovril košický exarcha a hlavný celebrant sv. omše, otec biskup Mons. Milan Chautur. Hneď úvodnými slovami kázne - „Nebudem vám tu kázať, ale chcem s vami viesť dialóg.“ - úplne uvoľnil atmosféru. Vyzdvihol SDM na pozadí znamenia čias, ktoré symbolizujú mudrci z východu. Veľmi ma oslovili jeho slová,

ktoré povedal: „Mudrci sa prišli pokloniť dieťaťu v maštali a nie v zlatej kolíske či paláci. Aj my všetci sme pozvaní, aby sme prišli k Ježišovi a priniesli mu svoju slobodu. Slobodu, ktorá je naozajstnou v konaní dobra. Veď mladý človek rozumie mladému lepšie. Chcem vám povedať, aby si každý z vás hlboko vstúpil do svojho vnútra, aby ste boli jeden pre druhého svedectvom živého kresťanského života.“ Uvedomil som si, že mal hlbokú pravdu. Mladí pochopia mladých lepšie. Je potrebné príkladné svedectvo vlastného kresťanského života, aby

sme druhých oslovili. Mladí boli originálni a úprimní aj pri prinášaní obetných darov: univerzitný časopis, stopárske tabuľky, strelka z kompasu, symbolické brvno z oka každého z nás, chlieb a víno. Prinášanie týchto symbolických obetných darov pre mladých znamená veľa. Všetci spolu sme sa modlili a cítili skutočne ako

jedna veľká rodina Ježišových mladých.

Po sv. omši a krátkej prestávke sme sa zhromaždili v aule KU. Nasledovala prezentácia jednotlivých UPC-čiek (13). Každé UPC-čko si pripravilo krátku scénu, ktorá ho charakterizovala. Neverili by ste, akí sú vysokoškoláci vynaliezaví, tvoriví a talentovaní. Niečo pred polnocou sa večerný program skončil. Nasledovalo rozdelenie do jednotlivých skupiniek. Na čele tej mojej stáli dve animátorky: Lucia a Mária z nitrianskeho UPC-čka. Ako skupinka sme Bohu spoločne poďakovali za

nádherný deň večernou modlitbou. Hoci sme sa ani nestihli poriadne predstaviť a spoznať, predsa sme cítili, že tým, kto nás spája, je Kristus. Popriali sme si dobrú noc a rozišli sme sa. Tóno ma už čakal so svojím kamarátom Lukášom, ktorý nás autom odviezol na Ružu, kde sme zaľahli do postelí unavení po náročnom dni.

Po skorom budičku, raňajkách a rýchlo presune autom na univerzitu nasledovala ranná modlitba v skupinkách. Počas nej sme sa už viac predstavili a spoznali. Do našej skupinky patrili ešte Marika, Katka a Števo.

O pol deviatej sa začal prvý blok prednášok, tzv. workshopov. Naša skupinka sa zúčastnila v aule KU na prednášku pod názvom *Kultúra života*. MUDr. František Orlovský, chirurg a primátor mesta Stará Ľubovňa, nám rozprával o interrupciách, ochrane počatého života a o prirodzených metódach plánovaného rodičovstva. Spolu s ním nám ponúkla povzbudivé svedectvo pani Emília Roxierová, matka šiestich detí. Spočiatku som si myslel, že to bude pre mňa neaktuálna a nezáživná prednáška. No veľmi ma zaujala a uvedomil som si, že ako budúci kňaz to budem určite potrebovať.

Po krátkej prestávke sa začal druhý blok prednášok. Zúčastnil som sa prednášky Ing. Anny Brillovej, redaktorky SRO 1 a moderátorky kresťanskej relácie *Cesty*, ktorá rozprávala na tému *Média*. Poukázala hlavne na manipuláciu v médiách a tiež predstavila svoju osobnú prax v náboženských reláciách. Veľmi ma povzbudila a oslovila vyslovená myšlienka, že treba prezentovať Ježiša Krista v médiách, t.j. nebáť sa písať a reagovať do médií na to, čo sa nám páči a nepáči, a súčasne snažiť sa zviditeľniť kresťanské akcie a podujatia skrze médiá. Lebo práve ony majú dnes azda najväčší vplyv na ľudí.

Po chutnom gulášovom obede nasledovala práca v skupinkách. My v tej našej sme sa šli prejsť do neďalekého parku. Pribudla nám i ďalšia členka - Milka. V parku sme si posadali do kruhu a rozprávali sme sa na rôzne témy - čo nás oslovilo, čo trápi a čo teší. Zhodli sme sa na tom, že každý z nás je originálny, s vlastným názorom na svet, so svojimi starosťami i radosťami, očakávaniami i snami.

Naučil som sa väčšej pokore a načúvaniu druhým. Cítili sme sa uvoľnene a perfektne, no skoro sme zabudli na čas. O chvíľu (16.00) sa mala začať sv. omša v kostole, ktorú slúžil pomocný banskobystrický diecézny biskup, Mons. Tomáš Galis. Vo svojej kázni hľadal spolu s nami odpoveď na otázku: „*Ktoré povolanie je pre nás najdôležitejšie?*“ Svojim uvoľneným a otvoreným prístupom nám odhalil podstatu Božieho povolávania z nebies. Naznačil, že jadrom každého povolania je sviatosťný život. Ponúkol i návod: „*Vždy máme odpovedať tomu, kto nás povoláva s láskou. Vždy máme otvárať srdcia dokorán, keď na ne klope Božia láska a milosť.*“

Po skončení sv. omše a po večeri sa k nám pridali ďalší člen - bohoslovec Janko zo Spiša. Na to sme v našej skupinke hľadali spoločne jej názov a utvorili sme si aj erb (viď foto). Našu skupinku sme nazvali *Banana Jesus Team* (Ježišov banánový tím). Ani sme sa nenazdali a už bolo osem hodín večer. Rýchlo sme sa presunuli do auly KU, kde práve začínal koncert gospelovej skupiny *Križiáci z Trstenej*. Atmosféra bola super. Tancovali sme, spievali a tleskali. Slovo dostalo i Modlitbové spoločenstvo chvál pri KU a spoločenstvo Dávid zo Spišskej Belej. Za zvuku

[Svedectvo]

hudobných nástrojov a spevu piesni sme vyzývali, skláňali sa a vyznávali svoju lásku Ježišovi. Tento koncert chvál bol spojený s dvoma svedectvami členov skupiny, ako Boh zasiahol v ich živote. Posledné slovo sobotňajšieho večera patrilo Eucharistickému Kristovi. Všetci sme sa ešte zišli v kostole, aby sme adorovali a klaňali sa tomu, ktorý nás nekonečne miluje.

Po krátkej noci prišlo nedeľné ráno. Po chutných raňajkách a rannej modlitbe v skupinkách sme sa zamýšľali nad textom Sv. písma *Ako nasledovať Ježiša (Lk 9, 23-27)*. Hrali sme hry a spievali piesne. Vyplnili sme aj dotazník o Akademe a vymenili si navzájom adresy. Čas ubiehal a bolo už pravé poludnie, kedy sa začínala záverečná sv. omša, ktorú celebraval kaplán prešovského UPC-čka, Mgr. Ján Knapík. V kázni zdôraznil myšlienku, že Boh, keď oslovuje a povoláva človeka, tak to nie je v nejakých senzačných a mimoriadnych udalostiach, ale v bežných a každodenných záležitostiach či skutočnostiach. „Boh sa nám ozve práve vtedy, keď to najmenej čakáme!“ - povedal. Záver sv. omše patril poďakovaniu organizátorom a všetkým hosťom i vysokoškolákom za účasť (asi 500 mladých). Každý dostal Božie požehnanie na šťastlivú cestu domov i časopis *Akademník*. Po sv. omši som sa rozlúčil s členmi našej super skupinky i s bratom Tónom. Bolo mi ľúto, že odchádzam. Týmto sa Akadem 2004 ukončil. Budúcoročný Akadem 2005 sa uskutoční v Ružomberku v termíne 21. - 23. 10. 2005. Dúfam, že sa mi opäť podarí zúčastniť sa ho.

Akadem mi dal veľa. Najviac ma oslovilo spoločenstvo mladých a ich živý príklad ma veľmi povzbudil. Myslím si, že sme spolu všetci, a súčasne i v našej skupinke, vytvorili nádherné spoločenstvo lásky okolo Ježiša uprostred. Zdalo sa mi, že tých mladých ľudí poznám už dlhé roky. Veľmi sme sa zblížili. Človek sa cítil uvoľnene, bol úprimný a otvorený. Chcel počúvať i hovoriť. Prišiel som veľmi povzbudený a viac zapálený po Kristovi, jednoducho viac túžiaci po jeho láske. Všetkým odporúčam zažiť takúto skúsenosť živého spoločenstva s Bohom a mladými.

Ján Kulan

Foto: archív autora

Zo života „rumunských“ Slovákov

*Je pekne, keď ľudia jednej
národnosti žijú v cudzom
štáte a držia pospolu, aj
keď sú ovplyvnení inou mentalitou,*

hovorí Slovák žijúci v Rumunsku. Témou zahraničných Slovákov sa slovenské médiá zaoberajú v nemalej miere.

Pozývam vás, aby sme na chvíľu nahliadli do života Slovákov žijúcich v župách Bihor a Salaj a takisto aj do ich vianočnej tradície. Do týchto končín Rumunska - do Sedmohradských hôr, lepšie povedané do Rudohoria Réz - sa Slováci prisťahovali koncom 18. storočia z Oravskej, Trenčianskej a Gemerskej župy. Migrovaním postupne v bývalom Sedmohradsku (terajšom Rumunsku) zakladali prvotné obce: *Bodonoš, Gemelčíčka, Stara Huta, Nova Huta, Boromlak, Varzaľ*. Pribúdaním obyvateľstva sa tieto obce postupne zväčšovali. Ľudia si so sebou od svojich predkov nedoniesli iba tradičné zábavy, ktoré už vtedy medzi Slovákmi ako národnostnou menšinou v Uhorsku boli aktuálne, ale aj korene viery. Slováci v týchto oblastiach stávali kostoly, čo malo za následok zriadenie jednotlivých farností. Je potrebné spomenúť aj maďarské farnosti, v ktorých sa Slováci ako prisťahovalci stali majoritou (napríklad *Alesd, Suplacu de Barcau*, jej filiálka *Čerpotok* - viď. foto).

Väčšina Slovákov žijúcich v Bihore je rímsko-katolíckeho vierovyznania. Náboženstvo je pre týchto ľudí veľmi dôležité. Bohoslužby sú pre nich príležitosťou, kde sa dostávajú do kontaktu so slovenským jazykom. Podstatnú úlohu tu zohrávajú kňazi, ktorí v týchto farnostiach pôsobia. Sú slovenského pôvodu a pochádzajú

z miestnych slovenských rodín. Keďže Rumunsko je demokratickým štátom, náboženstvo v tejto krajine nie je potláčané. Práve naopak, každé vierovyznanie má právo slobodného verejného prejavu. V niektorých situáciách si predstavitelia miestnych cirkví pomáhajú. Tunajší Slováci si uchovávať mnohé tradičné zvyky. Každá obec má svoje partikulárne zvyky, ale existujú aj spoločné zvyky, medzi ktoré patria predovšetkým odpustové slávnosti. Je to najlepšia príležitosť, kedy sa Slováci miestnych dedín môžu stretnúť. Toto stretnutie zohráva podstatnú úlohu v budovaní vzťahov a zároveň v pestovaní slovenskej identity.

Vianočná tradícia Slovákov žijúcich v Rumunsku siaha až do čias, keď sa Slováci prisťahovali na toto územie, to znamená na prelome 18. a 19. storočia. Takou je napríklad vianočná koleda Dorota. Korene tejto koledy pochádzajú z oblastí Kysúc a Gemera, odkiaľ pochádzajú niektoré rodiny. Skupinu Dorota tvorí päť členov: kráľ, mladá pani, Teofil, kat a čert.

Vianoce sú predovšetkým dňom bez starostí a strádania. Pred Štedrým večerom sa statku, hydine, psom a ostatným zvieratám dáva chlieb s cesnakom. Keďže aj dnes väčšina ľudí ešte gazduje, štedrovečerný stôl vyzerá podľa

materiálnych zabezpečení konkrétnej rodiny. Tu už nepôjdeme do detailov - našli by sme mnohé podobné prvky s vianočnými zvyklosťami na Slovensku. Veľmi známa je aj koleda Betlehem.

U týchto Slovákov má zvláštnu históriu, lebo je to koleda zložená viac-menej na lokálny spôsob. Má päť členov: anjel, boh, Fedor, Kubo a starý pastier, ktorí so sebou nesú betlehem, čiže jasličky nimi pripravené. V ich speve je zachytený pastiersky život, lebo obyvateľstvo sa v minulosti živilo pastierstvom:

*„... potratil som
ovce po betlehemskej
hore,
nebudem ja na nich
ovce pásť,
ale pôjdem kone,
voly krásť....“*

Nový rok v sebe zahŕňa tiež mnoho zvykov, obyčají a tradícií. Napríklad „žena nesmie prísť ako prvá do cudzieho

domu, lebo by priniesla so sebou nešťastie“.

Pozoruhodné ešte je, že títo ľudia sa veľmi dobre integrujú do rumunskej spoločnosti a sú veľmi štedrý.

Anton Mercsak, Rumunsko

Foto: internet

[O živote]

Namiesto zimnej rozprávky

namiesto zimnej rozprávky

Dedinský krčmár v rokoch a v hrubom svetri sa cez zamrznuté okno pozeral vonku, kde husto snežilo už dva dni, celý víkend. Vonku bolo bielo ako v duši. A ticho. Len vietor v komíne si píska svojú molovú melódiu.

Malý zvonček zavesený nad vchodovými dverami do pohostinstva IV. cenovej skupiny zachrípnuto oznámil, že voľakto vošiel. Krčmár sa veľmi potešil. Nestaral sa o to, kto sa to tu vlečie v takej fujavici, nevidel v prichodiacom pocestného a tobôž nie človeka, svojimi očami videl iba zákazníka a svojím nosom cítil iba peniaze.

„Všimli ste si, ako vonku pekne sneží?“ - privítal hostinský otázkou muža striasajúceho zo seba plno napadnutejšieho snehu.

„Teraz v januári? To snáď nie je možné!“ - odvetil pocestný krčmárovi-samoukovi, amatérskemu čašníkovi, ktorý v momente postavil tomu ostrému chlapíkovi na stôl objednaný pohárik ostrého a pre istotu hneď aj celú fľašu.

Kto bol ten neznámy nabrúsený chlapík? Svojho času to bol v dedine a blízkom okolí suverénny majster sveta. V čom? Bol to majster sveta v ničom, o ktorom každý vedel, že je to človek, ktorý v krčme zasadne zásadne za vrchstôl. Doma sa však so ženou hádal pre úplne zanedbateľné maličkosti. Nevedel sa ovládať, myslel iba na seba, na svoje dobro a pohodlie, len sa s novinami vyvaľoval v kresle

ako pes na pazderí. Nikdy sa svojej ženy nespýtal, ako sa vyspala, o čom v noci snívala, ako prežila deň, čo ju trápi, či nie je unavená. Jeho manželka mu mohla byť ukradnutá.

Život ho vzal za slovo a jeho žena mu naozaj bola ukradnutá. Odišla s iným. Ich dom zapadol zvonku snehom a zvnútra prachom.

Mylne sa nazdával, že ju niekedy miloval, keď jej posielal ľúbostné listy, ale to nebola a ani nemohla byť pravda, lež lož. Ak totiž niekoho naozaj máme radi, tak ho milujeme, aj keby sa po rokoch stalo čokoľvek. V tomto zmysle je nezmysel, aby iba vtedy sme milovali, keď sa nám chce a keď máme náladu. Keď ju teraz nemal rád, tak ju nemal rád nikdy. Nevedel, že keď ju prestal mať rád, nesmie sa jej odcudziť a opustiť ju, ale musí sa naučiť znova ju mať rád, opäť

si ju zamilovať.

„Plakala, keď od vás odchádzala?“ - spýtal sa nemiestne miestny krčmár po tom, čo sa dozvedel o čo ide.

„Ona nie,“ - znela lakonická odpoveď odchádzajúceho muža, ktorý až keď ho manželka opustila, zistil, aká to bola výnimočná žena.

Stopy v snehu čoskoro zavial vietor. Krčmár bol posledný, kto ho videl. Vonku fúkal taký silný vietor, akoby sa niekto obesil...

Branislav Polča

Foto: internet

Ďakujem, pán Mauriac

pán Mauriac ďakujem

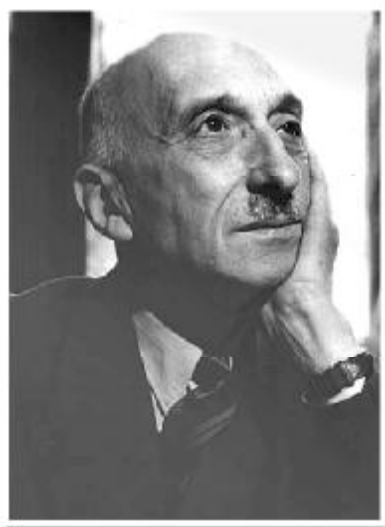
Nájde sa niekto, kto by čítal Mauriaca a nepožíval by k nemu zvláštnu úctu, ktorú nemožno zaradiť? Niečo ako kult, ktorý nepotrebuje realitu masovosti. Skláňajúca sa vďaka pred umením, ktorá ostáva nevypovedaná.

Obdiv voči tomu, ktorý vstupuje do môjho sveta, ktorý nosí moje šaty a rozpráva mojimi slovami. Možno to bolo len na chvíľu, možno som si to uvedomil len raz, ale ten človek píše o mne. Nikdy sme sa nestretli a predsa mi rozumie. Venoval mi niekoľko strán svojich poviedok, niekoľko riadkov, ktoré hovoria stručne a jasne, o čom zvykneme mlčať. Nahá pravda. On rozumie a priamo o tom hovorí. Ako keby vložil moje srdce do svojich postáv, pôsobia tak ľudsky a skutočne. Ako keby som pózoval pred jeho očami, keď ma zaznačoval atramentom na papier. Génus.

Videl ma na pustatine, obkoleseného borovicovým hájom, popri ktorom kráča osamelá *Terézia*, vystrašená a túžiaca po slobode v útulnej izbe Paríža. Splnil sa jej sen, aby pochopila to príliš ľudské, že ľudia sa nám stávajú znesiteľnými, len čo sme si istý, že ich dokážeme opustiť.

Za hájom tečie rieka, na jej brehu leží domček z lístia dobre ukrytý v papradí, kde *Yves* na malý moment začul volanie z neba, povolanie k novému životu, vyvolenie. Bežal som vystrašený ako bežal on, bránil sa tomu, mal strach zničiť predstavu o svojej vysnívanej vízii dospelosti.

Na tvári mi poletoval úsmev, keď som v parku stretával *Camille* a *Jacquesa*. Vyrážalo z nich, že sa to stalo, otvorili srdcia. Vnímam som tú radosť, každodennú a dočasnú ako ich láska, sladká letná láska, ktorú prežili v *Ousillanne*. Uvedomoval som si vzácnosť tej

chvíle, tak ako on, ktorý sa pri nej neodvážil pohnúť, iba si vychutnával zvuky ich najkrajšieho večera.

Stál som tam ako *Peter*, opodiaľ. Mysliac si, že som z každej dvojice ľudí ten, ktorý miluje väčšmi ako milujú mňa. Pochopil som, ako je ťažko kresťanovi nemyslieť si o sebe, že je lepší od iných! Alebo ako sa často opája tým, že je posledným z posledných a zároveň, že takýmto poznaním pracuje na svojom duchovnom pokroku. Ako veľmi nenávidel kresťanstvo, ktoré bolo iba maskou, šatom.

Všetky tie postavy, tak všedné a predsa jedinečné. Tak ako človek. Zdalo sa mi, že často cítim iba ich bezcieľny smútok, tú nepochopenú tieseň, ktorá kričí z každého jeho slova. A predsa som sa mýlil. Ukázal, že tí všetci boli dobrí, milosrdní a obetaví. Ale schopní aj zlého skutku.

Vladimír Štefanič

Foto: internet

[Povedka]

Tej noci

Tej noci

Na stole spali zoschnuté lupene, zápachom štiplavá voda vo váze a ovisnuté kvety túliace sa na zaprášené dopisy. Vôbec ho to nedráždilo.

Posadil sa na stoličku, prekřížil nohy a nezaujato sa díval cez okno. Žiaden pevný bod, ten výjav za okennou tabuľou poznal naspamäť. Do seba hľadel viac ako do tajov zalesneného úbočia, ktoré mu vykrojila obrazovka v stene. Zatvoril oči, aby sa tam vrátil znova.

Opadané lístie navodzovalo pocit, akoby kráčal v záhrade plnej nebeských obláčikov. Vychutnával si každý nový krok. Pomaly, neunáhle a neustráchané. Bol to len začiatok, akási predohra. Tak krásny večer bol predurčený na tak príjemné prvé dejstvo.

Zo steny kričali hodiny, stále rovnako, ani nahnevane, ani vľúdne. Akoby chválili nársky, naivne zdôrazňujúc, že môžu žiť večne.

Na parapetu zosadol

vrabec, ako keby hľadal milosrdenstvo. Zaiste si už naň zvykol u susedov. Množstvo domčekov na nahých stromoch a vtáčích búdok rozvešaných na všetkých možných výbežkoch bolo v okolí toľko, že ten útlý tvor sa mohol spokojne vyvalovať každý deň v inom penzióne. Nie je nič jednoduchšie ako sa poddať vlastnej dôležitosti. Nakoniec, v jeho očiach to bol iba úbohý vták, jeden z posledných z rodu. Ale nechcel viac na to myslieť. Hnevalo ho, že sa nechal rozptýliť takou hlúposťou.

Na chvíľu spomalil, až zastal. Uvedomil si, že v pokoji sa ten pocit páperia pod nohami stráca. Že cestou je iba tá cesta, kde počuť, ako sa rodia stopy.

Lístie pod jeho nohami šušťalo rovnako silno ako v súboji s vánkom, ktorý sa ho snažil odlepiť od zeme. Ale nie tam sa chcel vrátiť. Pretočil list.

Lavička bola opustená. Potešil sa a posadil do jej lona. Nad hlavou mu spievali hviezdy.

Potichu, sotva zaznamenával zmenu tónu, ale jeho pozornému sluchu neunikla tá rozprávková melódia, ktorá sa rodí iba v tichu. Sedel a čakal. Mesiac uprostred orchestra hviezd a on. Stvorená trojica.

Kukučka. Ako nenávidel tie nástenné hodiny. Už dávno by ich bol spálil, navzdory ich pýche, ak by neboli jedinou spomienkou na otca, ktorého nikdy nevidel. Ako veľmi niekedy lipneme na tých, ktorých poznáme iba z rozprávania, fotiek a legendárnych príbehov. Nepoškvrnené idoly, o ktorých počú-

vame, milujeme viac ako tých, ktorí počúvajú nás.

Vrabec sa strhol, zo dvakrát zatrepotal krídlami a zmizol z obrazovky. Ten schátralý stroj porazil svieži život. Mechanický vták, nemysliaci a necítiaci, oklamal vrozený inštinkt Božieho stvorenia. Chcel sa rozosmiať, ale uvedomil si, že aj ľuďom sa to stáva. Porazení vlastnými výtvormi.

Vzduch bol čistý, svieži a lahodný. Nevedel ho prirovnať, ako keby mal s ním prvú a jedinečnú skúsenosť. Páčilo sa mu to, bola to noc jedinečných skúseností. Zaklonil hlavu, privrel oči a počúval hviezdy...

Vstal a vytiahol ruky z vreciek. Nervózne sa prešiel ku dverám, otočil sa a spontánne si začal hrýzť spodnú peru. Díval sa na stoličku odsunutú od stola, snažil sa predstaviť si v jej obryse lavičku zasadenú do noci. Tú lavičku, tej noci.

Vždy to bolo rovnaké. Akoby niekto pretrhol istiace lano, poškodil pásku alebo na čierne pretrel všetky fotografie. Tak veľmi sa chcel vrátiť. Obával sa, že to nebude fungovať ako už mnohokrát predtým, ale skúsil.

Vzduch bol čistý, svieži a lahodný. Nevedel ho prirovnať, ako keby mal s ním prvú a jedinečnú skúsenosť. Páčilo sa mu to, bola to noc jedinečných skúseností. Zaklonil hlavu, privrel oči a počúval hviezdy...

Prikryl si rukami tvár a skúšal to znova a znova. Dvakrát, trikrát...

Unavene sa posadil do kresla pod oknom. Cítil, ako niečo pevne zviaza v dlani, ktorú nemožno otvoriť. Pamätal, že raz sa to stalo, ten stisk povolil. Iba raz nazrel do tajomstva ležiaceho medzi prstami.

Pri všetkých tých pokusoch vedel, že ten raz bol zároveň posledný. Uvedomoval si, že Pascalova noc sa neopakuje.

Vladimír Štefanič

Z noci 23. na 24. novembra 1654 mal Pascal mystický zážitok Božej prítomnosti. Čo sa skutočne stalo nevieme, ale v jeho živote to bola otrasná, svojim spôsobom vrcholná skúsenosť. Na kúsku pergamentu si zapísal o nej slová, ktoré sa po jeho smrti našli zašité v podšívke jeho pláštá.

Bola to Pascalova noc.

OHEŇ

Boh Abrahámov, Boh Izákov, Boh Jakubov,
nie filozofov a učencov.

Istota. Istota. Radosť. Pokoj.

Boh Ježiša Krista.

„Boha môjho a Boha vášho.“

Tvoj Boh bude mojím Bohom.

Zabudnite na svet a na všetko mimo Boha.

Možno ho nájsť len cestami, ktoré učí evanjelium.

Veľkosť ľudskej duše.

Spravodlivý Otec, svet ťa nepoznal, ale ja som ťa poznal.

Radosť. Radosť. Slzy radosti.

Odlúčil som sa od neho. -

„Opustili mňa, prameň živej vody.“

Bože môj, opustiš ma?

Nechcem byť od neho nikdy odlúčený.

To je večný život, aby poznali teba, jediného pravého Boha.

Boh je ten, ktorého si poslal: Ježiš Kristus.

Ježiš Kristus. -

Ježiš Kristus. -

Od neho som sa odlúčil, ušiel som pred ním, zradil som ho a ukrižoval.

Nech nie som odlúčený od neho! -

Možno ho nájsť cestami, ktoré učí evanjelium.

Zrieknutie úplné a sladké.

Úplná podvoľnosť Ježišovi Kristovi a môjmu spovedníkovi.

Večná radosť za jeden deň súženia na zemi.

Nedaj mi zabudnúť na tvoje slová. Amen.

[Predstavujeme]

Józef Augustyn a jeho knihy na našom trhu

Určite ste už počuli mnohých ľudí rozprávať o duchovných veciach, no nie všetci z nich vás dokázali nadchnúť pre Božie veci. Či už preto, že rozprávali nezanietene, pomaly, dlho, alebo sa ich slová nezhodovali so životom. Preto ste možno veľakrát prichádzali na duchovné obnovy či cvičenia s nechutou a obavami, čo nové sa dozviete. Ale na druhej strane bola vaša radosť o to väčšia, ak exercitátor rozprával to, čím skutočne žije, čomu verí a čo aj vie povedať pútavým spôsobom.

Keď sme sa dozvedeli, že k nám do seminára príde na Duchovné cvičenia páter jezuita Józef Augustyn, pomyslel som si: „Zasa niekto, kto o duchovnom živote iba píše.“ A keď nadišiel čas, do kaplnky vošiel trochu smiešnou knísavou chôdzou asi stosedemdesiat centimetrov vysoký muž v reverende a vo mne sa opäť prebudili moje predsudky. No len čo zaznelo prvých pár viet z jeho úst, vedel som, že som sa strachoval zbytočne. Jednoduchý, no pritom múdry človek a kňaz nám začal prednášať a odpovedať na naše otázky tak zaujímavo, že to snáď len málokto očakával.

Páter Józef Augustyn sa narodil 31. marca 1950 v poľských Olpinách. Vstúpil do Spoločnosti Ježišovej a v roku 1976 prijal kňazské svätenie. Pokračoval v teologických štúdiách na Gregoriánskej univerzite v Ríme a v súčasnosti prednáša na Vysokej škole filozoficko-pedagogickej v Krakove. Známy je predovšetkým ako exercitátor ignaciánskych duchovných cvičení a ako duchovný vodca. Je autorom mnohých kníh a článkov. Vďaka nim je veľmi populárny nielen v Poľsku, ale aj v Čechách, na Slovensku, Ukrajine a iných štátoch.

Keďže je odborníkom na spirituálnu teológiu, jeho diela sa zaoberajú najmä témami z tejto oblasti. Šesť kníh o duchovných cvičeniach podľa metódy sv. Ignáca prechádza postupne duchovný život kresťana - otvorenie sa Božiemu pôsobeniu, modlitba, rozjímanie a kontemplácia nad textami Sv. Písma, ktorého centrom je veľkonočné tajomstvo Kristovho zmŕtvychvstania. Tieto knihy sú hodnotné aj práve preto, lebo vychádzajú z bohatých skúseností ich autora.

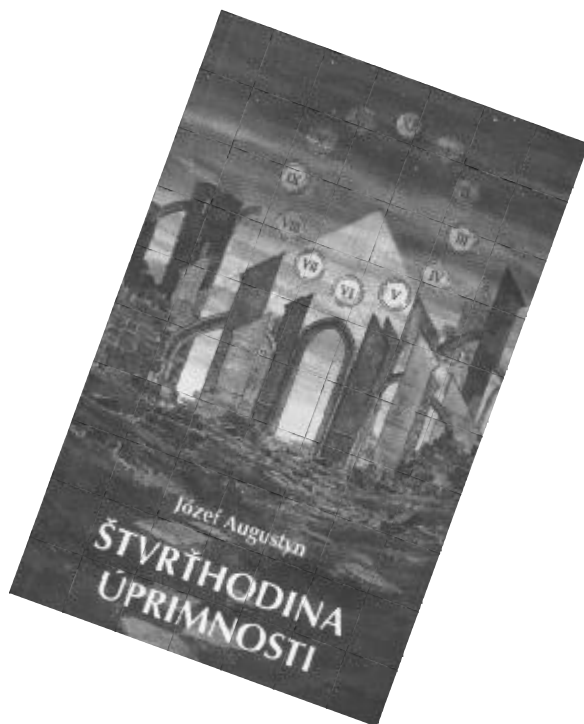
Zaoberá sa tiež problémami hlboko intímnych a zároveň celospoločenských - problémami sexuality. Jednou z kníh na túto tému je *Sexuální výchova v rodině a ve škole* (Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1998). Kniha, ako už hovorí aj jej názov, je určená pre rodičov a vychovávateľov.

Ako duchovný vodca sa otec Augustyn stretol s veľkým množstvom ľudí, ktorí za ním prichádzali s rôznymi problémami. Aby sme neboli ukrátení o jeho postrehy, názory a riešenia, napísal knihy o záležitostiach, ako sú:

Božia vôľa v živote človeka, city, strach, prijatie seba, duchovné vedenie, priateľstvo, vzťahy s rodičmi a mnohé iné. Kniha *Křivda, odpustění, smíření* (Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2000) sa zaoberá riešením problémov, ktoré ľuďom spôsobil dávny pocit ublíženia, krivdy a s ktorým sa doteraz nevysporiadali. „Zatlačování pocitu křivdy do podvědomí vyvolávané strachem však problém neřeší, ale právě naopak - „zapomenuté“ ublížení skrývané v podvědomí totiž nepřestává na člověka destruktivně působit.“ Práve preto táto kniha. Páter Augustyn sa snaží ľuďom ukázať, kedy a ako nám kto ubližuje, ako nás tieto skúsenosti ovplyvňujú a čo robiť, aby sme sa z týchto problémov dostali.

Špeciálnou kategóriou celej jeho tvorby sú knihy o sviatosti zmierenia. Ako kňaz je jeho povinnosťou vysluhovať ľuďom túto sviatosť

a pomôcť im, aby prichádzali k nej čo najlepšie pripravení a bez strachu. Aby z nej mali radosť, akú zažil márnratný syn po otcovom prijatí. Veľmi užitočnou knihou je *Štvrtá hodina úprimnosti* (Dobrá kniha, Trnava 1998). Kniha, ktorá

osvetľuje metódu spytovania svedomia, hovorí, že nevyhnutným predpokladom pre správne spytovanie je túžba poznať seba samého: „*Nechuť k poznávaniu seba samého najčastejšie vyplýva zo strachu pred sebou a pred tým všetkým, čo je v našom vnútri.*“ Jednoducho a v stručnosti ukazuje štruktúru spytovania svedomia podľa sv. Ignáca: ďakovanie Bohu za preukázané dobrodenia, prosba o milosť poznať hriechy, žiadať počet od svojej duše, prosba o odpustenie a predsavzatie polepšiť sa. Doplnená praktickými cvičeniami po každej kapitole je ozajstnou pomôckou v duchovnom napredovaní.

Okrem týchto kníh vydal mnohé iné, ktoré pútajú náš zrak v kníhkupectvách už niekoľko rokov. Takto sa páter Augustyn dostal do povedomia ako exercitátor, vodca, ale aj spisovateľ. Čo je však dôležité, s čím by určite súhlasil aj on sám, knihy nielen čítať, ale ich aj prenášať do každodenného života. Aby sme svoj vzťah s Bohom žili a rozvíjali každým dňom a aby platilo, že naše slová sa zhodujú s naším životom.

Ďalšie knihy, ktoré môžete nájsť na pultoch našich kníhkupectiev:

Vo vydavateľstve Dobrá kniha vyšli *Otcovstvo; Boh, svet a my; Duchovné vedenie; Ako sa zmieriť so životom; Terapia a pastorácia; Bolest' krivdy, radosť odpustenia; Učiteľ, kde bývaš.*

V Karmelitánskom nakladateľstve Kostelní Vydří vyšlo: *Příprava na svátost smíření; Svátost smíření; Kde jsi, Adame?; Dej mi napít; V jeho ranách; Viděli jsme Pána; Zástupy žasli nad jeho učením; Hluboce zranení, Církev a fenomén sexuálního zneužívání; Sexualita v našem životě; Sexuální výchova v rodině a ve škole; Jak hledat a nalézat Boží vůli; Deprese, city, strach; Umět přijmout vlastní život; Kdo je můj bližní?; Vedení Bohem; Být otcem; O otcovství s Józefem Augustynem; O přátelství s Józefem Augustynem; Modlitba a meditace.*

Pavol Hrabovecký

[Recenzia]

Film: Evanjelium podľa Jána

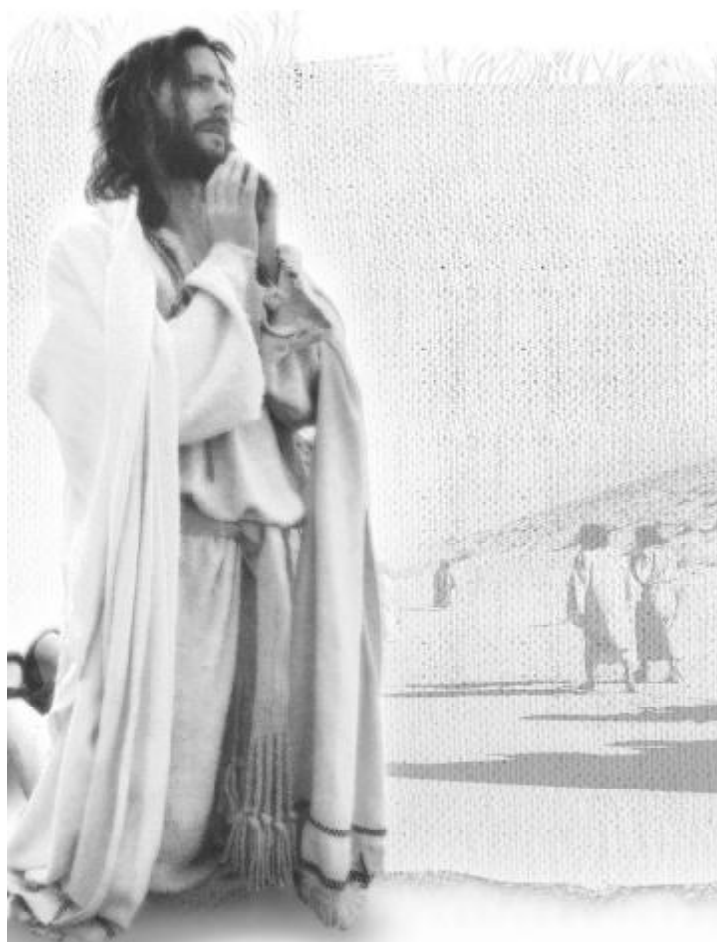
Film: Evanjelium podľa Jána

Dvaja z nás sa nezávisle od seba vybrali do kina. Videli rovnaký film, no vnímali ho rozdielne. A napísali o tom recenziu. V čom sa ich názory zhodujú a v čom sa líšia?

Na Vianoce a Veľkú noc môžeme už tradične v televízii zhladiť filmy o Ježišovi. Na filmovom plátne to býva zriedkavejšie. Dlhé roky sa filmový priemysel týmto námetom nezaoberal. Tento trend pretrhol Mel Gibson filmom *Umučenie Krista*, ktorý do kín zavítal na Veľkú noc tohto roku. Mnohí boli skeptickí. Film bol pre nich kontroverzný hlavne pre svoju brutalitu pri scénach bičovania či ukrižovania a bol tiež napádaný pre svoj antisemitizmus. Avšak obavy z fiaska sa nepotvrdili a tešil sa veľkému úspechu, vysokej sledovanosti a samozrejme - obrovskému zisku.

Koncom októbra do našich kín zavítal film s názvom *Evanjelium podľa Jána*. Osobne som bol milo prekvapený, že po tak krátkom čase sa objavuje ďalší film, ktorého hlavnou postavou je Ježiš Kristus. Vznikal priam súbežne s *Umučením Krista*, ktorý bol trhom uprednostnený, čo malo svoje opodstatnenie. *Evanjelium* malo premiéru na 28. medzinárodnom filmovom festivale v Toronte. Stálo 17 miliónov kanadských dolárov a nakrúcalo sa jednak v španielskych exteriéroch a v kanadských ateliéroch. Ako to dopadlo?

Základným motívom je jedno z evanjelií, konkrétne to, ktoré stojí v názve. Film režiséra Philipa Savillu ponúka takmer doslovné prerozprávanie evanjeliového príbehu, ako nám ho zanechal apoštol Ján. Ide o prerozprávanie príbehu, v ktorom je ústrednou postavou rozprávač, ktorého síce nevidíme, jeho hlas nás

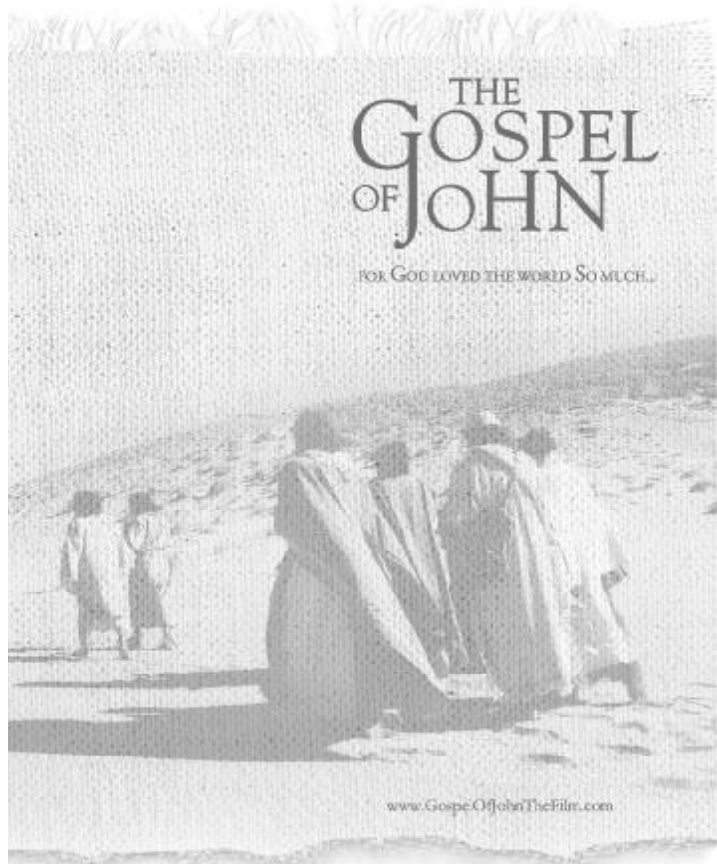

však sprevádza celým filmom. Začiatok je totožný s Jánovým prológom („Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh“) a koniec s epilógom („Keby sa to všetko malo dopodrobna opísať, myslím, ani na celom svete by nebolo dosť miesta na knihy, ktoré by bolo treba napísať“).

Kto by v tomto filme hľadal dramatickú stavbu, ostane podobne ako ja veľmi sklamaný.

Na prvý pohľad ide o kolosálny film, pretože rozpočet bol dosť vysoký a ak k tomu pripočítame 75 hercov a okolo 2 500 komparzistov, dostaneme celkom slušný počet. Na úspešný film je však potrebné niečo viac, ako len hercov či slušný rozpočet.

Ak sa mám vyjadriť k používaniu textu, nedá mi nespomenúť niektoré vety, ktoré ma

nepríjemne prekvapili. Typickým príkladom je Ježišova fráza, ktorú používal až príliš často a ktorá doslovne znie: „Hovorím vám pravdu.“ Vysvitlo, že ide o výraz, ktorý my poznáme ako „Veru, veru hovorím vám.“ Nedalo mi to pokoj, až som nakoniec zistil, že základom pre scenár sa stal preklad Biblie z roku 1966 pod názvom *American Bible Society's New Translation Bible*. Je to preklad do jednoduchšej hovorovej

angličtiny, ktorý používajú hlavne protestantské cirkvi na americkom kontinente. Ich vplyv je cítiť aj v samotnom filme. Tvorcovia pritom propagovali presný opis evanjeliových skutočností.

Film je zasadený do nádhernej prírodnej scenérie, čo zvýrazňuje jeho emotívne čaro. Príjemne ma prekvapila najmä scéna rozmnoženia chlebov a rýb. Naozaj, po vizuálnej stránke bolo krásne sledovať obrovské zástupy. Avšak ani tu sa autori nezachovali najlepšie, pretože spracovanie samotného zázraku vyznelo smiešne. Ježiš podával apoštolom vždy nové a nové košíky, čo mi nepripadalo ako zázrak. Skôr to vyzeralo, akoby Ježiš zo zeme zdvíhal koše, na ktoré kamera nebola zameraná.

Celkové stvárnenie Ježiša má kopec nedostatkov. Pripadalo mi chaotické. Na jednej strane ho vidíme ako muža pokory, lásky, dobroty srdca, plného milosrdenstva a na druhej strane pri scéne v chráme vystupuje skôr ako nevyrovnaná osobnosť než ten, ktorý mal zobrazovať spravodlivý hnev. V tejto scéne akoby hral úlohu posledného samuraja, ktorý bičoval peňazomencov jedna radosť.

Čo je horšie, autori sa pravdepodobne zámerne vyhýbali krutým scénam utrpenia Krista. Tým film stráca autenticitu, o ktorej sa tak pochvalne vyjadrovali. Počas samotného bičovania je scéna znázornená ako pohľad na Ježišov tieň, čo je len útek pred zobrazením skutočnosti. Aj pri samotnom ukrižovaní vidíme len malý kúsok utrpenia. Rany na rukách pri ukrižovaní nie je vidieť, pretože tam Ježišovi dali kúsky dreva a rany po bičovaní boli hneď zakryté a schované pod purpurovým plášťom. Utrpenie posledných dní Kristovho života sa nesnažilo zanechať v mysli diváka krvavé obrazy, ale posolstvo lásky a dobra, čo je dosť subjektívne, pokiaľ tu nejde o verné zobrazenie skutočnosti.

Ak hovoríme o chybách hercov, kapitolou samou o sebe sú vedľajší herci. Tí sú v mnohých pasážach filmu len prikyvovačmi a miestami ešte ukazujú prstami, čo pôsobí dosť nereálne a vôbec to neprispieva k celkovému dobrému dojmu z filmu.

[Recenzia]

Keďto celé zhrnieme, tak napriek úctyhodnej trojhodinovej dĺžke sa do filmu nezmestilo mnoho postáv, príbehov, motívov, ktoré by ohúrili náročného diváka. Ak budete očakávať film, ktorý vás vovedie do väčšej hĺbky či umeleckého spracovania, budete sklamaní. Niektorí tvrdia, že tu nejde ani tak o obraz, ktorý by sa vyžíval v sadizme a nehrozí mu asi ani obvinenie z antisemitizmu, ale hlavne o zvuk, ktorý má divákovi zaujímavo podať Božie Slovo. Bavíme sa však o filme, ktorý väčšiu časť čerpá hlavne z obrazu a nie zo zvuku. Ak išlo autorom o zvuk, mali urobiť niečo iné.

Nie je ľahké objektívne posúdiť tento film, no moje stanovisko je jednoznačné. Rozhodne vám ho nemôžem odporúčať. Pamätajte však, že recenzia je subjektívny názor a ak sa tento film niekomu páči, je to jeho vec. Pre jeho fanúšikov dávam do pozornosti, že autori už pracujú na novom filme s názvom *Evanjelium podľa Marka*. Či pôjde o kvalitný film alebo nie, nechajme sa prekvapiť.

Lukáš Nemčík

„Najlepší“ film o Ježišovi

Moje hodnotenie filmu bude iba námatkové. Počas premietania som trikrát zaspal a od tridsiatej minúty do konca som zápasil s nutkaním odísť z kina. Ale za lístok som zaplatil sto korún a za pukance a malinovku ďalších päťdesiat. Nedokázal som opustiť svoje tvrde sedadlo, nádej sa, že film „naberie na obrátkach“. No stal sa opak. Každá minúta trávená prilepením mojich očí na plátno potvrdzovala pravdivosť môjho prvého dojmu: Pozerám sa na brak.

Ako scenár filmu poslužil doslovný prepis Evanjelia svätého Jána. Na to už upozorňovala reklamná kampaň. Skutočnosť, že originál textu evanjelia vo filme nahradila popularizovaná verzia

pre dnešného poslucháča, aby význam nejasnejších výrazov bol pochopiteľný ihneď, by až tak nevadila (napríklad „*svetlo svieti v tmách a tmy ho nezhasi*“ namiesto tradičného „*neprijali*“; „*Hovorím vám pravdu*“ namiesto „*Veru, veru hovorím vám*“). Horšie je, že samotný text hovorí o veciach, ale omnoho viac vecí vôbec nespomína. A tu je priestor pre fantáziu filmových tvorcov, ktorí sa realizáciou tejto ich prvoradej úlohy, (čím mohli vytvoriť fascinujúci zážitok), ukázali ako neschopní. Scéna zachycujúca Natanaela pod figovníkom a nadprirodzený vstup do jeho modlitby patrí k vydarenejším. Keď však pozorujete Ježiša, ako sa pred umytím nôh Dvanástim vyzlečie do spodného prádla (text znie „*vyzliekol si odev*“, nepopieram), nemôžete sa zbaviť pocitu akejsi umelej prehnanosti v snahe zapôsobiť na diváka, no výsledkom je skôr odpor. Spomalený záber vynorenia sa Ježiša z Jordánu znázorňujúci krst (Jánovo evanjelium pokrstenie Ježiša nespomína!) s kvapkami vody stekajúcimi po jeho tvári a vlasoch pôsobí gýčovo, že vám sa zdá, akoby ste sledovali videoklip tínedžerskej hudobnej skupiny. Najväčšiu nedôveru voči producentom vzbudzuje prítomnosť Márie Magdalény pri poslednej večeri, pri Ježišovej rozlúčkovej reči a modlitbe až po jeho zajatie. Niektorých apoštolov si tu kamera nevšímá, ale na ňu upozorňuje zámerne.

Herci vystupujúci vo filme sú našincovi úplne neznámi a mali takými aj zostať. Keď idete do divadla na operu, odpustíte účinkujúcim strohosť ich pohybov, statickosť, nevýraznosť. Musia v prvom rade spievať, to im nedovoľuje ich rolu zahrať naplno a takisto nie každý (hoci aj vynikajúci) operný spevák je aj dobrým hercom. Nesťažujete sa, vychutnáte si jeho spevacké umenie. No vytočí vás, keď detailné zábery na tváre aktérov vo filme odhaľujú ich mimickú a gestikulačnú bezradnosť. V niektorých chvíľach akoby napäto čakali, kedy režisér konečne zakričí „dobré, beriem!“.

Ján Krstiteľ sa potom podobá nepodarenej voskovej figurine a *Petra* (a ďalších) by ste najradšej poslali na lekcie herectva k ochotníkom na dedinských divadlách.

Nemožno nekritizovať špeciálne efekty, ktorých je vo filme minimum, no pripomínajú dávno prekonané prežitky filmotvorby prinajmenšom z pred vyše dvoch desaťročí. Pri dnešných neobmedzených možnostiach digitálneho čarovania (spomeňme len najprevratnejšie diela - *Pán prsteňov*, *Matrix* a v našom kontexte *Umučenie Krista*) Ježišovo kráčanie po mori, odvalenie kameňa na Lazárovom hrobe či ruka zo studne podávajúca samaritánke vedro odhaľujú, že filmári si zo všetkých alternatív vybrali tú najlacnejšiu(!). Ide o ich ďalší pokus pri najnižších nákladoch dosiahnuť čo najvyšší zisk? Nekonečné reklamné relácie a diskusie propagujúce štvor-DVD-ečko a spústu ďalšieho materiálu vynášajúce tento film na nebo Kristologickej kinematografie, ktoré som pred rokom zachytil na amerických televíziách, to len potvrdzujú. No určite sa im nepodarí, čo dokázali mnohí jeho predchodcovia. Na film za zabudne. Nezostane

v myšliach ľudí, nebudú si ho nahrávať na videokazety a napalovať na CD-ečka. Radšej si ešte raz pozrú mnohé iné filmy o Ježišovi, z ktorých určite aj vy máte aspoň jeden vo svojej domácej zbierke.

„*Bol prebodnutý pre naše hriechy, strýžnený pre naše neprávosti... jeho rany nás uzdravili.*“ (Izaiáš, 700 rokov pred Kristom) - týmto citátom začína Gibsonovo *Umučenie*. Tu som už mohol z kina odísť, žiadna scéna neprekonalá intenzitu tohto momentu. Po skončení som pohnutý naozaj bol - pohnutý k relativizovaniu obrazového spodobenja a siahnutí po origináli. A túto výzvu ešte naliehavejšie vnímam po *Evanjeliu podľa Jána*. Lebo žiadnym filmom (ako tendenčným a skresleným stvárnením Ježiša) do mňa Boh nevstúpi tak, ako čítaním *Knihy*, ktorá mi leží doma na poličke. V tomto zmysle sa z najhoršieho filmu o živote Ježiša, aký som doteraz videl, stal ten *najlepší*.

Peter Fogaš
Foto: internet

Evanjelium podľa Jána / The Gospel of John, Kanada / Veľká Británia, 2003, 180 min.
Réžia: Philip Saville
Scenár: John Goldsmith
Kamera: Miroslaw Baszak
Hudba: Jeff Danna
Hrajú: Henry Ian Cusick, Christopher Plummer, Stuart Bunce, Daniel Kash, Steven Russell

[Na zamylenie]

Božie povolanie v šľapajach proroka Jonáša

„Boh sa na našej slobode nikdy nedopustí násilia.“

Sv. Jana Františka de Chantal

Je pozoruhodné, ako bol Jonášov príbeh populárny v staroveku a ako to pretrváva až do dnešných dní. Dokonca sa Jonášovo meno spomína aj v Koráne a v islamských legendách. Čerpajú z neho nielen kresťania a Židia, ale aj moslimovia. Čo tak fascinuje ľudí na človeku, ktorého prehltla ryba? Určite to nebude len tento rozmer, ktorý nám pripomína skôr rozprávku pre deti. Čiastočným dôvodom môže byť, že je to príbeh a ten sa zapamätá oveľa ľahšie než nejaké proroctvo, zoznam zákonov alebo rodokmeň. Poďme však hlbšie. Poďme a uvidíme človeka, ktorý sa považuje za ctiteľa Pána, no uteká pred ním. Na jednej strane mu verí, na druhej ani veľmi nie. Chce robiť, čo od neho Pán žiada, a vlastne to robiť vôbec nechce. Vstúpme do hĺbky Božieho slova, kde uvidíme typického človeka, plného bojov s Bohom a so sebou samým - človeka možno podobného nám.

Povolanie Jonáša za proroka

Keď vezmeme do rúk Knihu proroka Jonáša, už v treťom verši cítime rozpor medzi tým, čo chce Boh a čo chce Jonáš. Tentoraz si totiž Boh povolal muža, ktorého v knihe nikdy nenájdeme s označením „prorok“. Boh zasahuje do jeho života, lebo on môže so svojim poslanstvom poslať kohokoľvek, akokoľvek a kedykoľvek. Každý je použiteľný, ale až Božie slovo z človeka (a z Jonáša) robí proroka. Boh ho poslať, aby mestu Ninive zvestoval, že jeho

zloba vystúpila pred neho, a tak dáva mestu poslednú šancu na nápravu. Už jeho meno (h e b r . „holubica“) naznačuje jeho poslanie - nositeľ poslanstva.

Jonášovi sa však nechce ísť do mesta z n á m e h o bezbožnosťou a krutosťou. Uveria ľudia takému kázaniu? Nie málo prorokov utrpelo v ý s m e c h , pohrdanie či prenasledovanie. Splní Pán to, čo mu prikazuje ohlasovať? Nezlutuje sa náhodou nad nimi? Nevyje jeho proroctvo nazmar a on na posmech?

Prvá Jonášova odpoveď na Božiu výzvu

Boh povedal: „Vstaň, chod’...!“ A Jonáš vstal a išiel, ale presne opačným smerom. Útekom sa chce vyhnúť poslaniu, ktoré mu dal Boh. Lenže Boh nemá rád, keď človek uteká. Nevzdáva sa ho. Pre Jonáša má pripravenú

dôležitú úlohu, na ktorú ten odpovedá ako dokonalý sebec. Keď sa dostal na loď, zišiel do jej vnútra a zaspal. Spal dokonca aj uprostred všeobecného zmätku, ktorý zavládol, keď sa na mori strhla búrka a námorníci sa krvopotne usilovali zachrániť seba i loď. Kapitánovi záležalo na každom človekovi na palube a tak prichádza aj k Jonášovi a budí ho. „Čože, ty spíš? Vstaň a volaj k svojmu Bohu, azda si Boh spomenie na nás a nezhynieme.“ Tieto slová mu musia nepríjemne pripomínať situáciu, z ktorej uteká. Pretože podobnými slovami ho Boh posielal do Ninive. Avšak on sa nemôže modliť a volať k Bohu, od ktorého uteká.

Lós všetko prezradil! Padol na Jonáša a ten sa priznáva, že uteká pred Pána. Aspoň pred

nimi má
š a n c u
vyznať, že
je „ctiteľ
Pána“.

Nepochopil
Boží plán.
Boh mu
totiž aj cez
búrku dáva
najavo, že s
ním počíta.
Jonáš pri-
chádza s
riešením na
u t í š e n i e
búrky, ktoré
prestrašilo
aj pohá-

nov: „Chyťte ma a hodte do mora...“ Utopte ma! Námorníci ho však chcú vrátiť Bohu živého. Vedia, že Boh svojim hnevom stíha neposlušného proroka. Oni nechcú byť ešte viac potrestaní za nevinnú krv, to Boh určite od nich nežiada. Jonáš sa nevedomky(!) stáva nástrojom na obrátenie všetkých mužov na palube. „Prinútil“ ich volať k Bohu: „Ach, Pane, nech nezhynieme pre život tohto človeka.“ Potom ho hodili do mora a more sa hneď utišilo. A v tom momente sa stretli s Bohom.

Jonášova modlitba - druhá odpoveď?

„Pán priviedol veľkú rybu, aby pohltila Jonáša; a Jonáš bol vo vnútri ryby tri dni.“ Ryba ho prehltla a tak sa zachránil. On sám určite hneď od začiatku nemal dojem, že je zachránený. Ale čo robí? Čo hovorí? Ako odpovedá Bohu teraz? „Volal som zo svojej úzkosti k Pánovi a vyslyšal ma, z lona podsvetia som kričal, počul môj hlas. Hodil si ma do priepasti, do hlbín mora...“ Aj keď ho Boh do mora nehodil, ale skočil sám a v určitom zmysle je konečne ďaleko od Boha a môže byť spokojný, že mu konečne ušiel, Jonáš spokojný nie je. Nechcel byť v Božej blízkosti a teraz zakúša, čo znamená byť od neho vzdialený. Tu si spomína na toho, ktorého opustil a úpenlivo k nemu volá. Hlboké poznanie svojho hriechu sa zhoduje s objavením a spoznaním Boha. Dočká sa nečakaného: jeho prosba sa dotkla Božieho srdca. Stratené spoločenstvo s Bohom je obnovené. Záverečné slová „u Pána je spása“ vyjadrujú ústrednú myšlienku prorocstva, ktorú celý dej rozvíja. „I prikázal Boh rybe a vydala Jonáša na suchú zem.“ Dielo záchrany je dokončené - zatiaľ len Jonášovej záchrany. Pán je však nielen Jonášovým záchrancom ale Spasiteľom celého sveta.

Tretia odpoveď - Jonáš v Ninive

Pán prehovoril druhýkrát: „Vstaň, choď do veľkého mesta Ninive a zvestuj mu zvest, ktorú ti ja poviem!“ Tentoraz Jonáš počúvol. Dostáva ťažšiu úlohu ako bola tá, pred ktorou ušiel. Prvý raz mal len vyniesť ortieľ (volať proti mestu), teraz má prechádzať mestom a kázať v ňom (volať k mestu). Už sa nevzpiera, prešiel Božou školou a ide tam, kde Boh prikazuje. Nemusí sa báť vstúpiť do veľkého mesta, lebo vie, že Boh ho má v moci podobne ako rybu.

Ako kázal Pánov prorok? „Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátená!“ Písmo do jednej vety vkladá celé jeho kázanie. Kvôli tejto vete sa toľko vzpiera, kvôli nej zažil na vlastnej koži školu poslušnosti Bohu. Avšak táto veta a hlavne to, že ju vzali hneď na prvýkrát vážne, ich všetkých zachránila pred zničením. Uverili Bohu. Sú si

[Na zamylenie]

vedomí toho, že jediná záchrana pre nich je Božia milosť. „Ktovie, *azda sa Boh odvráti a zmiluje sa...* A Boh sa zmiloval.“

Jonáš sa mohol radovať z účinku svojho kázania: celé mesto konalo pokánie a Boh im odpustil. On však videl iba jedno: Boh nespľnil, čo ohlásil. Zvesť vyzerala ako klamstvo. Vyčíta teda Bohu jeho milosrdenstvo a zľutovanie. „*Ved som vedel, že si láskavý a milosrdný Boh, trpezlivý a veľký v zľutovaní a zmilúvaš sa nad nešťastím.*“ I keď sám zakúsil milosrdenstvo, je nahnevaný, že jeho slová Boh nevzal doslovne. Iným nepraje toto zmilovanie. Znova sa ukazuje ako sebec, ktorému na iných nezáleží, len aby on bol spokojný. Prichádza s riešením podobným tomu na lodi. „*Teraz však, Pane odním odo mňa moju dušu, lebo mi je lepšie zomrieť než žiť.*“ Hlavne nech nevidí, že Boh je aj k iným dobrý. Nesmierne Božie zmilovanie sa mu stáva pohoršením. Stráca zmysel života. Praje si smrť. Avšak Boh ho chce naučiť, že je pripravený dokonca nesplniť svoje slovo, odporovať mu, a tak aj svojmu prorokovi, aby umožnil zvíťaziť milosrdenstvu a odpusteniu.

Božia odpoveď na Jonášov hnev

Boh reaguje tak, že mu dáva otázku na zamyslenie a na sebaopoznanie. „*Azda sa právom hneváš?*“ Jonáš neodpovedá, ale znova uteká, tento krát za mesto, aby videl, čo sa v meste stane. „*Boh rozkázal ricínovému kru a ten vyrástol nad Jonášom a urobil mu nad hlavou tieň, aby ho oslobodil od nepríjemnosti... Na druhý deň... rozkázal Boh červíku a on zranil ricínus, takže vyschol... rozkázal Boh horúcemu východnému vetru a slnce pražilo Jonášovi na hlavu, že omdlieval a duša si mu žiadala umrieť.*“ Boh chce zbaviť proroka jeho zloby. Teraz má Boh proroka, kde ho chce mať. Ak je Jonášovi ľúto

uschnutého kriku, ako by nemalo byť Bohu ľúto jeho tvorov, diel jeho rúk? „*A ja sa nemám zľutovať nad veľkým mestom Ninive, v ktorom je viac než stodvadsaťtisíc ľudí, ktorí nevedia rozlišovať medzi pravicom a ľavicou?*“

Záver knihy musí byť záverom osobným

Otázka, ktorou kniha končí, núti človeka k osobnému rozhodnutiu nasledovať Božiu lásku vo viere, že milosrdenstvo a odpustenie sú viac ako spravodlivý hnev. Jediné možné útočisko

v tomto svete je milosrdenstvo nášho Stvoriteľa a jeho „pohoršujúca“ láska voči všetkým.

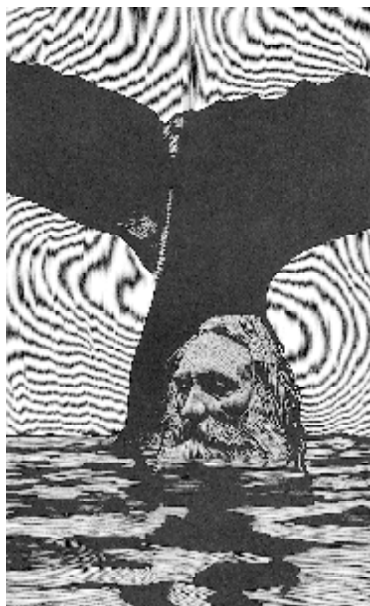
Boh neznásilňuje našu slobodu. Stále máme možnosť odpovedať Bohu na jeho plán spásy aj negatívne. Je Pánom ľudského života, no rešpektuje naše slobodné rozhodnutie. Aj po negatívnej odpovedi dáva stále šancu znova začať a znova uvažovať, rozhodnúť sa a zvoliť si to, čo človek uzná za vhodné. Nezrieka sa človeka a stále s ním počíta. Škola, ktorou prešiel Jonáš, určite nebola najpríjemnejšia ale o to poučnejšia pre nás.

Som slobodná! Mám možnosť vždy sa slobodne rozhodnúť. Viem, že aj na mne sa doslova vyplnilo slovo: „povediem ťa, kam nechceš!“ Boh pre mňa často vybral niečo iné, ako by som si vybrala sama. Vedela som, že keď chcem byť šťastná a keď mám robiť to, čo odo mňa chce on, musím si slobodne vybrať to, čo nechcem.

Úžasné! Prišla som na to, v čom (alebo radšej: V KOM) je moja sloboda. Je ňou Boh, ktorý si ma vo svojej slobode povolal k životu a to k životu s Ním. V Bohu a v dôvere, že ma vedie sám, ale aj cez iných - V BOHU JE MOJA SLOBODA!

S. Františka Čáčková, OSF

Foto: internet

i libor i samo to potom asi robili

P

rvá z vašich otázok by mohla znieť: Kto je Libor a kto Samo? Odpovede nieto. Druhá, rovnako konkrétna, ale o nič lepšia, by znela: Čo robili? Aj tento krát odpoveď na vecnú otázku nie je dôležitá pre náš nasledujúci záver. Aká je teda tá správna? Ani Libor, ani Samo, dokonca ani ich činnosť, nevediac po čom a či vôbec - to všetko je nepodstatné. Ale skúste si prečítať nadpis ešte raz a pomaly. Dáva to nejaký zmysel? Iste, ale utajený, kým si to neprečítate odzadu. Zhodné poradie hlások a samohlások, ktoré rovnako pri čítaní spredu a zozadu dávajú ten istý zmysel. (Aby nejaký ten zmysel dávali je dôležité.)

Ak by sa teda článok volal JELEŇOVI PIVO NELEJ! alebo KOPYLA MÁ MALÝ BOK, vôbec by nešlo ani o jeleňa, ani o pivo alebo o bok kopyly. Znova skúste čítať odzadu, aby to dávalo rovnaký zmysel ako spredu. Zdá sa to jednoduché?

Ale aby sme všetko ozrejmili: nie je to žiadne ťahanie za fúzy (ZÚFALÁ MALA FÚZ) a ani nejaká populárna rubrika prevzatá zo zahraničných časopisov bohoslovcov. Je to akási forma hry (možno detinská a dosť príhlúpa nato, aby sme ju priradili k vizitke bohoslovca), spojená s cibrením logiky, dôvtipu a možno až kombinatoriky (tu nechceme uraziť tých, ktorí tomuto slovu rozumejú a v tejto oblasti pracujú). Vzniklo to spontánne, kedy jediný príklad takejto obojstrannej vety spôsobil túžbu po ďalších a ďalších a... A dnes? Ponúkame nejaké tie príklady:

JA SNOB MÁM BONSAJ

KUNA, NEDUS V SUDE NANUK
KUNA, NEDUS V SUDE NANUK

JAČ A LEJ NA ANJELA ČAJ!

atď. (Boli by ste prekvapení, koľko toho máme.)

Nedostaneme sa ďalej, kým nepredostrieme, kam tým všetkým smerujeme - dokážete takýchto viet vymyslieť viac? A niečo, čo sme ešte my nevymysleli? Samozrejme nechceme od vás, aby ste to skúšali na školách počas hodín náboženskej výchovy alebo v kostole počas nedeľných kázni, ukrytí niekde za oltárom a už vôbec nie, aby sa tým zapodieval nejaký mladý chirurg počas operácie slepého čreva.

A tak týmto redakcia Boromea vyhlasuje **súťaž** o najviac (čo do množstva) a o najoriginálnejšie (čo do nápadu) holé a rozvité slovné spojenia, ktoré pri čítaní spredu aj od konca budú dávať ten istý význam. Na vyžrebovaných šťastlivcov (ak budú aspoň dvaja!) čakajú hodnotné vecné ceny. Tak teda už len chuť, snahu, trpezlivosť a prvé úspechy sa dostavia (veríme, že sa s nimi podelíte).

Nečakajte ale, že počas jedného sedenia (v miestnosti, kde aj králi chodia pešo) vytvoríte tucet súvetí, dokonca krátku poviedku. Pomaly, chce to trpezlivosť, aby z holých viet (IVO LOVÍ) vznikli časom rozvitejšie (DEVE NA RANDE BEDNÁRA NEVEĎ). A možno niekto časom dokáže aj rýmovačku?

Správne odpovede nám zašlite do konca januára na známu adresu:

Kňazský seminár
Hlavná 91 heslo: „Súťaž“
042 03 Košice

Alebo mailujte a čokoľvek píšete na:

boromeo@ktfke.sk

Pravidlá a naša adresa je jasná, ceny pohoľasné a vaše príspevky zatiaľ úplne utajené. Takže čakáme, čmárajte a bavte sa!

Vaša redakcia

[Za okrajom]

Výroky „cirkevných otcov“

1. Profesor: „Kolkým sa zdá, že tomu rozumejú?“
Študent: „Mne sa ZDÁ.“
(na hodine filozofie o apriori a aposteriori a ďalších veciach, ktorým nikto nerozumie)
2. „Až raz vstanem zo sna, udriem tvoju tvár, Pane.“
(budiš mu odpustené, chudák, nevie, čo hovorí)
3. P: „Aj rastlina aj človek občas vegetujú.“
Š: „Ja furt.“
(chce tým povedať, že je viac než človek alebo čo?)
4. „Chodili ste na socialistické základné školy?“
(vyučujúcemu vadilo vstávanie študentov ako pozdrav na začiatku hodiny)
5. P: „Zoberiete si sako, kravatu, učešete sa a hneď vyzeráte inteligentne.“
Š: „To aj vy...“
(alebo kto do teba kameňom, ty do neho ešte väčším)
6. P: „Čo je pravda?“
Š: „Ja som cesta, pravda a život.“
P: „Ty?“
(áno, hľadanie pravdy je najväčšia zábava)
7. „Dva zákony na dedine:
1. ta tu taky zvyk
2. ta tu nigda tak nebulo.“
(a hor sa do pastorácie, vy vševedi)
8. „Hebrejčina sa číta sprava doľava. Pripomínam to, lebo bola Veľká noc.“
(keď je tak, dobre je; horšie by bolo, ak by ani táto pripomienka nepomohla)
9. „Teraz to bude ťažké na pochopenie. To nikdy nepochopíte. Ani ja.“
(profesor filozofie je konečne úprimný)
10. P: „Čo stvoril Boh?“
Š: „Všetko.“
P: „Vy ste tu chorí na všeobecnosť.“
(profesor určuje diagnózu študentov, ktorí nevedia nič a nazdávajú sa, že všetko)
11. „Prídem na izbu bohoslovcov, uvidím ich študovať, pochválím ich. Science fiction?“
(aj o tom je práca prefekta)
12. „Tomáš Akvinský by sa zdesil a trafile by ho, keby zistil, že na teologickej fakulte pribudli toalety pre ženy a bar na kávu.“
(vyučujúci skrýva svoju reakciu na novoty na teologickej fakulte za vyššiu šaržu)

Zozbierali tí, o ktorých sa nehovorí

[Za okrajom]

„Zaťatý hriešnik“

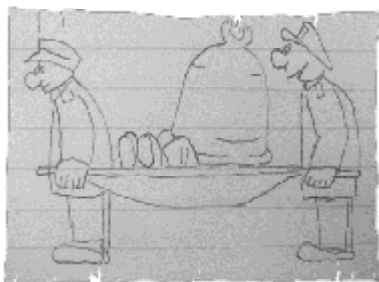
„Kľúčový hráč“

„Dovoľte mi pri tejto príležitosti pripomenúť zbierku na opravu kostolnej strechy“

„Výlet bohoslovcov urobil na prírodu a okolie obrovský dojem...“

„Zbierka na opravu kostolného zvona prišla pre nášho kostolníka príliš neskoro“

„Veľprepošť“

Námet a kresby:
Pavol Eliaš